Bölüm 19: Temel Sıralama Algoritmaları

C ile Veri Yapıları ve Algoritmalar

Kararlılık · Seçimli · Eklemeli · Ortalama durum · Kabarcık · Sayarak · Shell · Kova · Alt sınır

Sercan KÜLCÜ · Giresun Üniversitesi · Bilgisayar Mühendisliği

GİRİŞ

Öğrenme Çıktıları

Kavramlar

Tutanak, anahtar, iç/dış sıralama, **kararlılık** ve **yerinde** sıralamayı ayırt etmek.

Üç temel algoritma

Seçimli, eklemeli ve kabarcık sıralamasını C'de yazıp adım adım izlemek.

Analiz

Karşılaştırma/değiştirme sayısını; en iyi, en kötü ve **ortalama durumu** hesaplamak.

Karşılaştırmasız sıralama

Sayarak (counting) ve kova (bucket) sıralamanın ne zaman O(n) olduğunu açıklamak.

Shell sıralama

Aralıklı eklemeli sıralamanın neden eklemeliden hızlı olduğunu göstermek.

Alt sınır

Karar ağacıyla karşılaştırmalı sıralamanın Ω(n lg n) sınırını kanıtlamak.

Sıralama: Tutanak, Anahtar, İç/Dış

- Alanların (*fields*) oluşturduğu **tutanaklar** (*records*) bellekte tutulunca **liste**, bellek dışında tutulunca **kütük** (*file*) adını alır.
- Tutanağı **biricik** (*unique*) olarak tanıtan alan(lar) **anahtardır** (*key*); sıralama anahtara göre yapılır.
- **İç sıralama** (*internal*): verinin tamamı bellekte. **Dış sıralama** (*external*): disk/teyp gibi yardımcı bellek kullanılır; disk erişim sayısı belirleyicidir.

tutanak (record) = alanlar (fields)

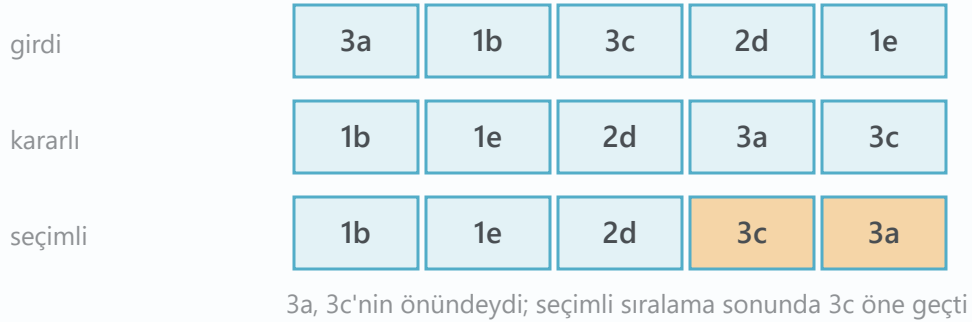
no (anahtar)	ad	soyad	ort.
1042	Ayşe	Yılmaz	3.1
0977	Can	Demir	2.8
1310	Ece	Kaya	3.6

bellekte: liste · bellek dışında: kütük (file)

Anahtar: öğrenci no

HOCADAN "Biz, iç sıralamayla ilgileneceğiz. Bu arada dış sıralama için de bir temel vermiş olacağız."

Kararlılık (Stability) ve Yerinde (In-place) Sıralama

3a, 3c'nin önündeydi; seçimli sıralama sonunda 3c öne geçti

Kararlı (stable)

Eşit anahtarlı tutanakların **göreli sırası** korunur. Önce ada, sonra soyada göre kararlı sıralanırsa soyadı aynı olanlar ad sırasında kalır (basamak sıralamanın temeli).

Yerinde (in-place)

Girdinin dışında yalnızca **O(1)** (bazı tanımlarda O(lg n)) ek bellek kullanır. Seçimli, eklemeli, kabarcık yerindedir; sayarak sıralama değildir (c ve b dizileri).

Ortak Altyapı: `kucuk` ve `SWAP`

```
#define N 15
#define kucuk(A, B) ((A) < (B))
#define SWAP(A, B) do { int t_ = (A); (A) = (B); (B) = t_; } while (0)
```

```
int main(void) {
    int *a = malloc(N * sizeof *a);
    if (a == NULL) return 1;
    for (int i = 0; i < N; i++)
        a[i] = rand() % 50;
    selection(a, 0, N - 1);   /* sıralama yordamına çağrı */
    for (int i = 0; i < N; i++) printf("%d ", a[i]);
    free(a);
    return 0;
}
```

Makro tuzağı

Makroyu `{int t = A; A=B; B=t;}` biçiminde yazmak `if (…) SWAP(…); else` içinde derleme hatası verir; `do { … } while (0)` bu tuzağı kapatır. `if (kucuk(A, B)) SWAP(A, B);` kalıbı **A < B ise** takas eder (karşılaştır-takas).

Seçimli Sıralama (Selection Sort)

```
void selection(int a[], int L, int R) {
    for (int i = L; i < R; i++) {
        int min = i;
        for (int j = i + 1; j <= R; j++)
            if (kucuk(a[j], a[min]))
                min = j;
        SWAP(a[i], a[min]);
    }
}
```

1. Listedeki en küçük değerli öğe bulunur.
2. Bu öğe ilk konumdaki öğeyle yer değiştirir.
3. Aynı adımlar 2. öğeden başlayarak kalan alt liste için yinelenir.

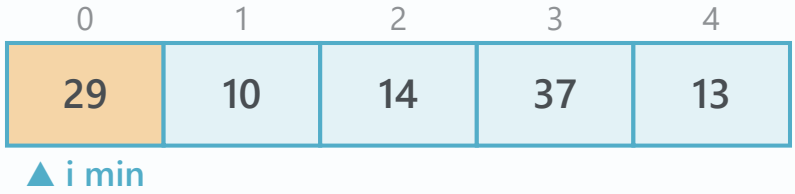
Değişmez

Her dış tur sonunda `a[L..i]` sıralı ve dizinin en küçük öğelerini içerir.

Neden sona kadar?

En küçüğü seçmek için kalan alt liste **kesinlikle** sonuna kadar taranmalıdır; veri sıralı olsa bile.

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

Tur i = 0: kalan alt liste a[0..4]. Başlangıçta en küçüğün indisi **min = 0** (a[0] = 29).

Adım 1 / 18

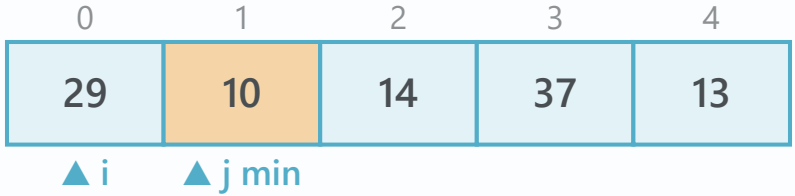
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
▶         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
5             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `min = 0`

`a = [29, 10, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[1] = 10 < a[0] = 29 → yeni en küçük: **min = 1**.

Adım 2 / 18

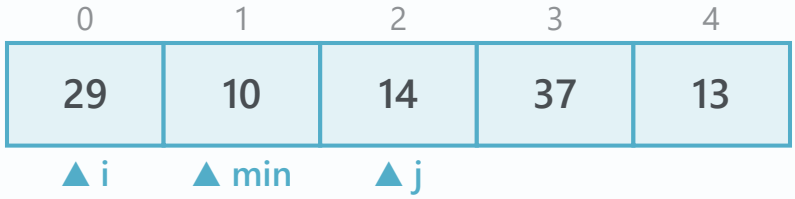
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
▶                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `j = 1` `min = 1`

`a = [29, 10, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[2] = 14 ≥ a[1] = 10 → min değişmez.

Adım 3 / 18

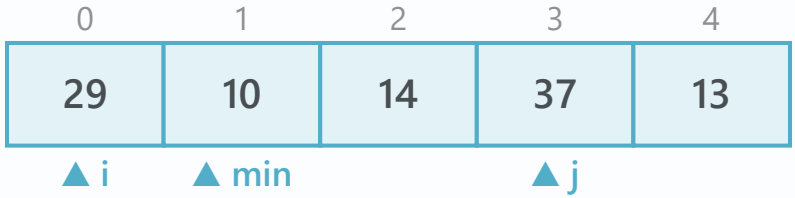
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `j = 2` `min = 1`

`a = [29, 10, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[3] = 37 ≥ a[1] = 10 → min değişmez.

Adım 4 / 18

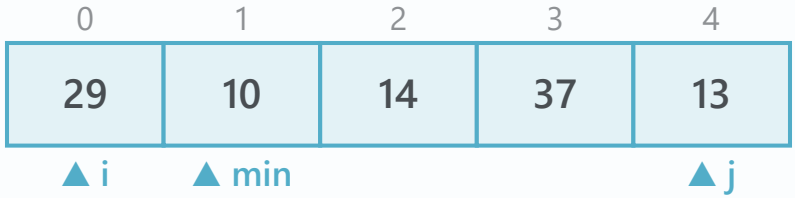
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `j = 3` `min = 1`

`a = [29, 10, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[4] = 13 ≥ a[1] = 10 → min değişmez.

Adım 5 / 18

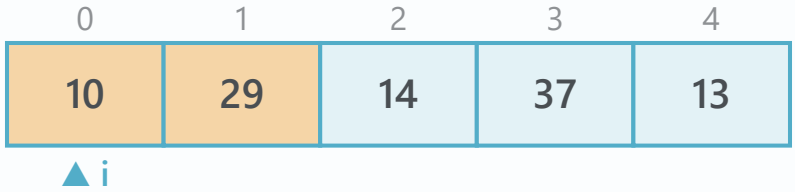
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `j = 4` `min = 1`

`a = [29, 10, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

SWAP(a[0], a[1]): 10 yerine oturdu; a[0..0] artık sıralı.

Adım 6 / 18

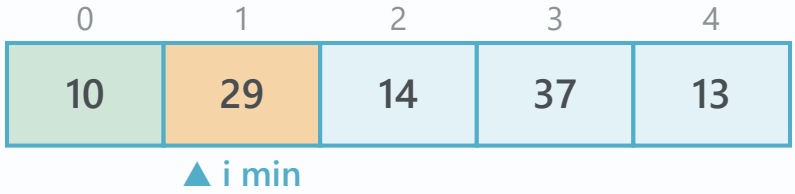
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
5             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
▶           SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `min = 1`

`a = [10, 29, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

Tur i = 1: kalan alt liste a[1..4]. Başlangıçta en küçüğün indisi **min = 1** (a[1] = 29).

Adım 7 / 18

```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
▶         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
5             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `min = 1`

`a = [10, 29, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[2] = 14 < a[1] = 29 → yeni en küçük: **min = 2**.

Adım 8 / 18

```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
▶                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `j = 2` `min = 2`

`a = [10, 29, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[3] = 37 ≥ a[2] = 14 → min değişmez.

Adım 9 / 18

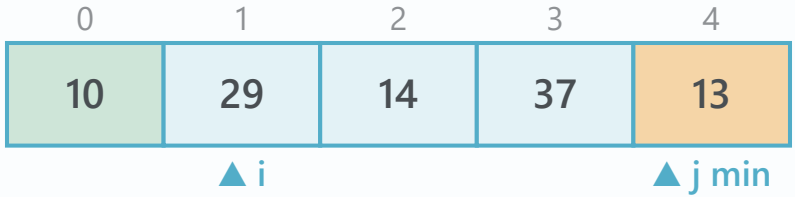
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `j = 3` `min = 2`

`a = [10, 29, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[4] = 13 < a[2] = 14 → yeni en küçük: **min = 4**.

Adım 10 / 18

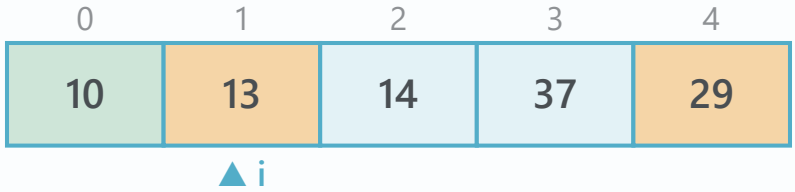
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
▶                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `j = 4` `min = 4`

`a = [10, 29, 14, 37, 13]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

SWAP(a[1], a[4]): 13 yerine oturdu; a[0..1] artık sıralı.

Adım 11 / 18

```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
5             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
▶           SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `min = 4`

`a = [10, 13, 14, 37, 29]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

Tur i = 2: kalan alt liste a[2..4]. Başlangıçta en küçüğün indisi **min = 2** (a[2] = 14).

Adım 12 / 18

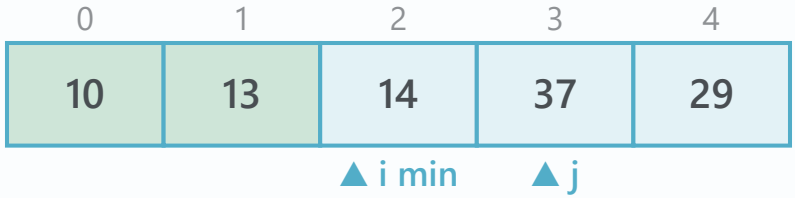
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
▶         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
5             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `min = 2`

`a = [10, 13, 14, 37, 29]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[3] = 37 ≥ a[2] = 14 → min değişmez.

Adım 13 / 18

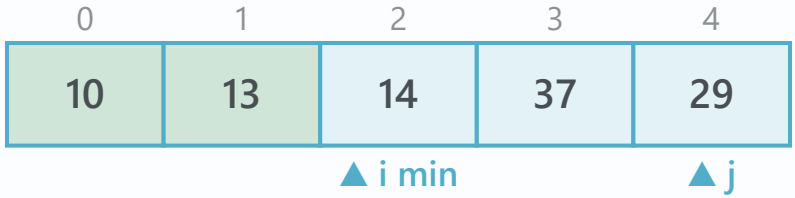
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `j = 3` `min = 2`

`a = [10, 13, 14, 37, 29]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[4] = 29 ≥ a[2] = 14 → min değişmez.

Adım 14 / 18

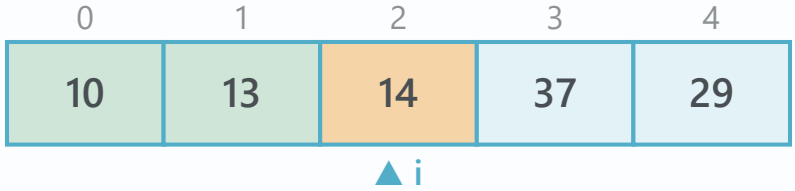
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `j = 4` `min = 2`

`a = [10, 13, 14, 37, 29]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

min = i olduğundan takas kendisiyle yapılır (değişiklik yok); a[0..2] sıralı.

Adım 15 / 18

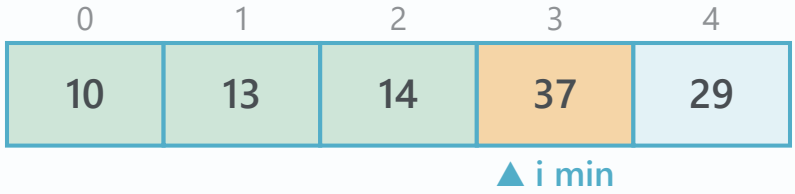
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
5             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
▶           SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `min = 2`

`a = [10, 13, 14, 37, 29]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

Tur i = 3: kalan alt liste a[3..4]. Başlangıçta en küçüğün indisi **min = 3** (a[3] = 37).

Adım 16 / 18

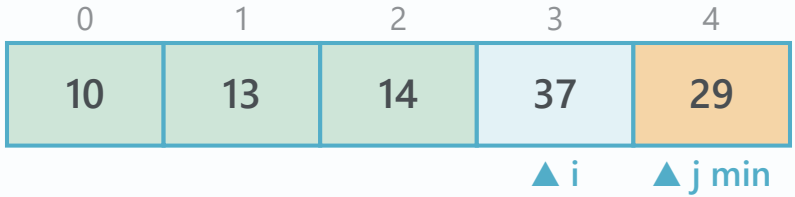
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
▶         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
5             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `min = 3`

`a = [10, 13, 14, 37, 29]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

a[4] = 29 < a[3] = 37 → yeni en küçük: **min = 4**.

Adım 17 / 18

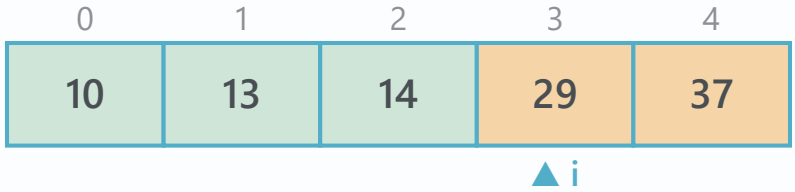
```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
▶             if (kucuk(a[j], a[min]))
▶                 min = j;
7         SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `j = 4` `min = 4`

`a = [10, 13, 14, 37, 29]`

Kod İzleme: `selection(a, 0, 4)`

SWAP(a[3], a[4]): 29 yerine oturdu; a[0..3] artık sıralı.

Adım 18 / 18

```
1 void selection(int a[], int L, int R) {
2     for (int i = L; i < R; i++) {
3         int min = i;
4         for (int j = i + 1; j <= R; j++)
5             if (kucuk(a[j], a[min]))
6                 min = j;
▶           SWAP(a[i], a[min]);
8     }
9 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `min = 4`

`a = [10, 13, 14, 29, 37]`

Seçimli Sıralamanın Analizi

$$(n-1) + (n-2) + \ldots + 2 + 1 = n(n-1)/2 \approx n^2/2$$

- Karşılaştırma sayısı girdiden **bağımsızdır**: en iyi = ortalama = en kötü ≈ $n^2/2$.
- Değiştirme (takas) sayısı **n − 1**: son öğeye gelindiğinde o zaten doğru yerdedir.
- Karmaşıklık **$O(n^2)$**; ek bellek O(1) (yerinde).
- Uzak takaslar yüzünden **kararlı değildir** (önceki 3a/3c örneği).

n	karşılaştırma	takas
5	10	4
10	45	9
100	4950	99
1000	499500	999

Takas pahalıysa (büyük tutanaklar, flash bellek yazımı) az takas yapması seçimliyi değerli kılar.

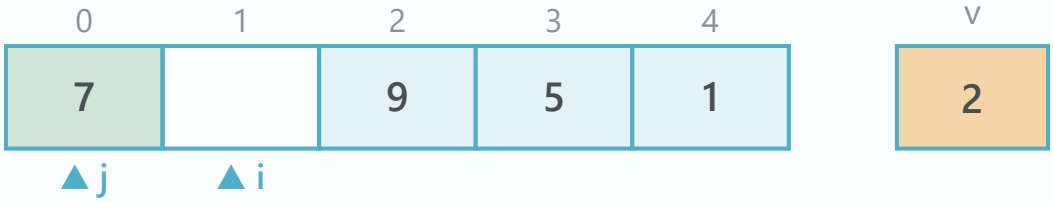
Eklemeli Sıralama (Insertion Sort): İki Sürüm

```
void insertion(int a[], int L, int R) {
    for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
        int v = a[i];      // yerleştirilecek
        int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
        while (j >= L && a[j] > v) {
            a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
            j--;
        }
        a[j + 1] = v;
    }
}
```

```
void insertion1(int a[], int L, int R) {
    for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
        if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
    for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
        int v = a[i], j = i;
        while (kucuk(v, a[j - 1])) {
            a[j] = a[j - 1];
            j--;
        }
        a[j] = v;
    }
}
```

- Her turda girdiden bir öğe alınır ve **sıralı ön ek** içinde uygun konuma eklenir (iskambil kâğıdı dizer gibi).
- Sağdaki `insertion1`, soldakinin **ilerlemiş hâlidir**: önce en küçüğü `a[L]`'ye taşır; bu **bekçi** (*sentinel*) sayesinde iç döngüde `j > L` sınaması gerekmez.
- Koşulu `j ≥ 0` yazmak yanlıştır; alt dizi `L > 0`'dan başlarsa sınırı aşar, doğrusu `j ≥ L`.

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

i = 1: **v = a[1] = 2** bir kenara alındı; a[0..0] sıralı, v için yer aranacak.

Adım 1 / 15

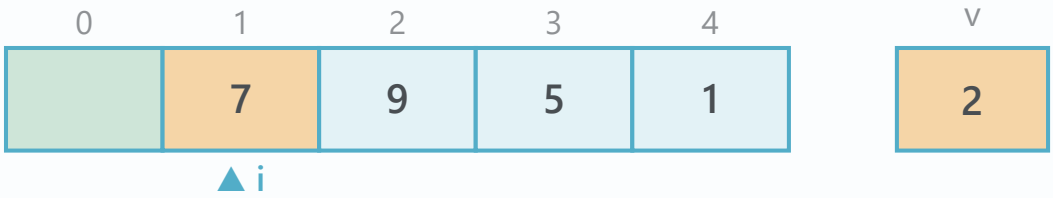
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
▶          int v = a[i];      // yerleştirilecek
▶          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
5          while (j >= L && a[j] > v) {
6              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
7              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `v = 2` `j = 0`

`a = [7, 2, 9, 5, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

a[0] = 7 > v = 2 → 7 bir sağa kaydı (a[1]); j = -1.

Adım 2 / 15

```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
▶              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
▶              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `v = 2` `j = -1`

`a = [7, 7, 9, 5, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

j = −1, dizinin başına gelindi → döngü biter; **a[0] = 2**. Sıralı ön ek artık a[0..1].

Adım 3 / 15

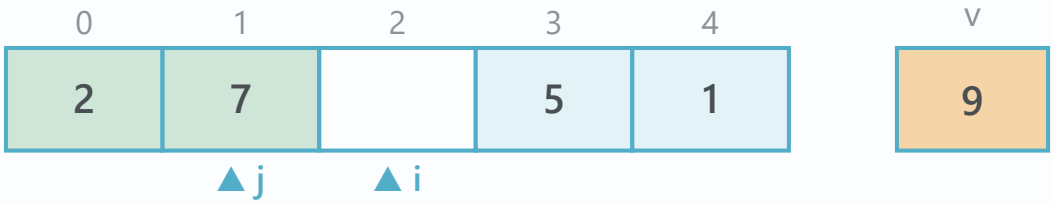
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
6              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
7              j--;
8          }
▶          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `v = 2` `j = -1`

`a = [2, 7, 9, 5, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

i = 2: **v = a[2] = 9** bir kenara alındı; a[0..1] sıralı, v için yer aranacak.

Adım 4 / 15

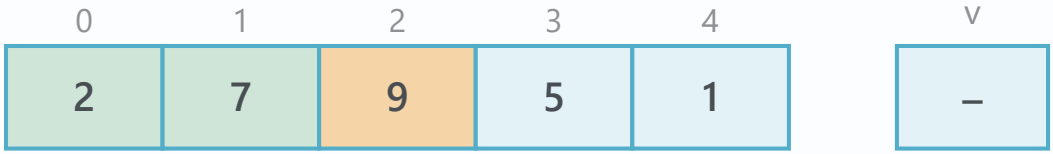
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
▶          int v = a[i];      // yerleştirilecek
▶          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
5          while (j >= L && a[j] > v) {
6              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
7              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `v = 9` `j = 1`

`a = [2, 7, 9, 5, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

a[1] = 7 ≤ v → döngü biter; **a[2] = 9**. Sıralı ön ek artık a[0..2].

Adım 5 / 15

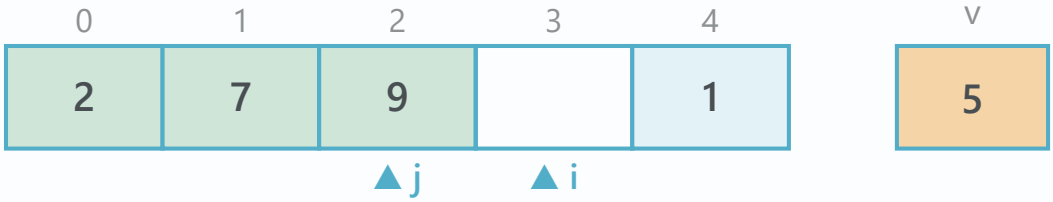
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
6              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
7              j--;
8          }
▶          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `v = 9` `j = 1`

`a = [2, 7, 9, 5, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

i = 3: **v = a[3] = 5** bir kenara alındı; a[0..2] sıralı, v için yer aranacak.

Adım 6 / 15

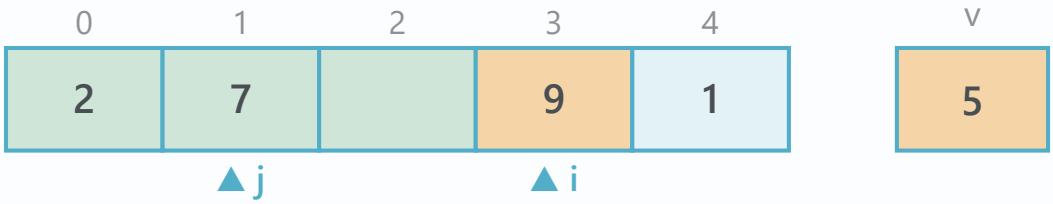
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
▶          int v = a[i];      // yerleştirilecek
▶          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
5          while (j >= L && a[j] > v) {
6              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
7              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `v = 5` `j = 2`

`a = [2, 7, 9, 5, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

a[2] = 9 > v = 5 → 9 bir sağa kaydı (a[3]); j = 1.

Adım 7 / 15

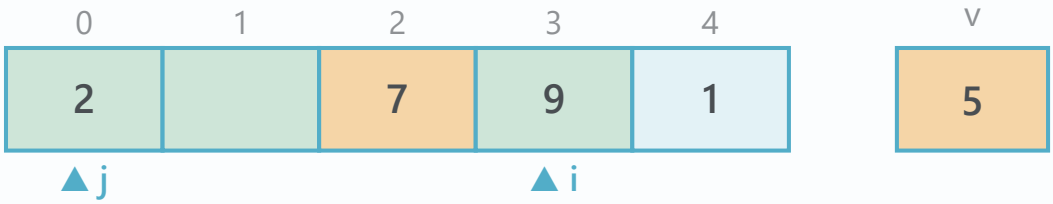
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
▶              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
▶              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `v = 5` `j = 1`

`a = [2, 7, 9, 9, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

a[1] = 7 > v = 5 → 7 bir sağa kaydı (a[2]); j = 0.

Adım 8 / 15

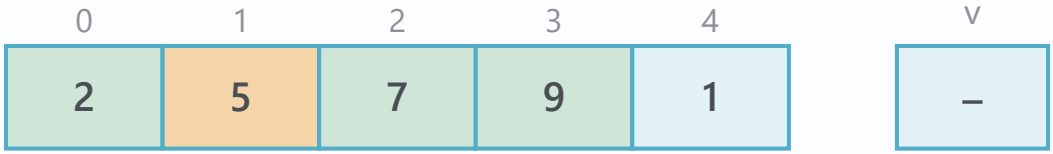
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
▶              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
▶              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `v = 5` `j = 0`

`a = [2, 7, 7, 9, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

a[0] = 2 ≤ v → döngü biter; **a[1] = 5**. Sıralı ön ek artık a[0..3].

Adım 9 / 15

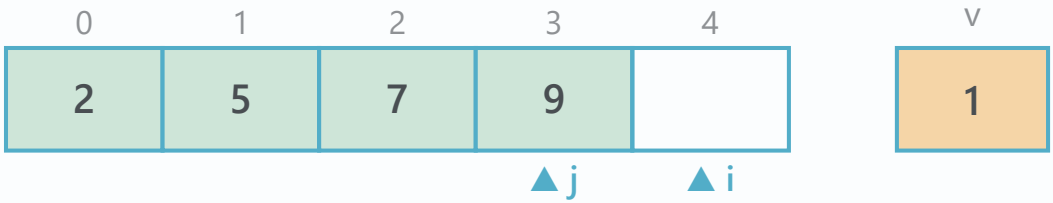
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
6              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
7              j--;
8          }
▶          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `v = 5` `j = 0`

`a = [2, 5, 7, 9, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

i = 4: **v = a[4] = 1** bir kenara alındı; a[0..3] sıralı, v için yer aranacak.

Adım 10 / 15

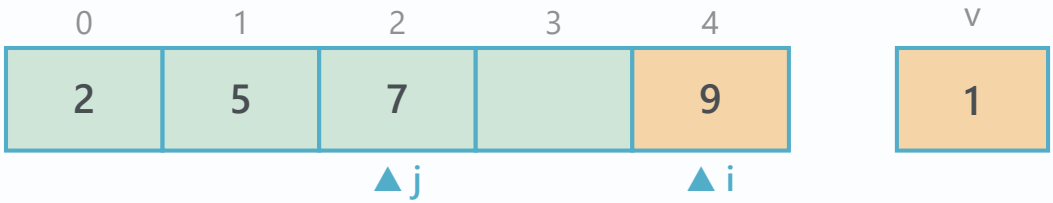
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
▶          int v = a[i];      // yerleştirilecek
▶          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
5          while (j >= L && a[j] > v) {
6              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
7              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `v = 1` `j = 3`

`a = [2, 5, 7, 9, 1]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

a[3] = 9 > v = 1 → 9 bir sağa kaydı (a[4]); j = 2.

Adım 11 / 15

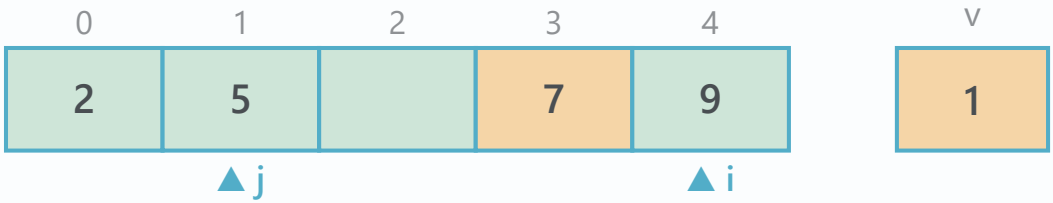
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];       // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;      // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
▶              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
▶              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `v = 1` `j = 2`

`a = [2, 5, 7, 9, 9]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

a[2] = 7 > v = 1 → 7 bir sağa kaydı (a[3]); j = 1.

Adım 12 / 15

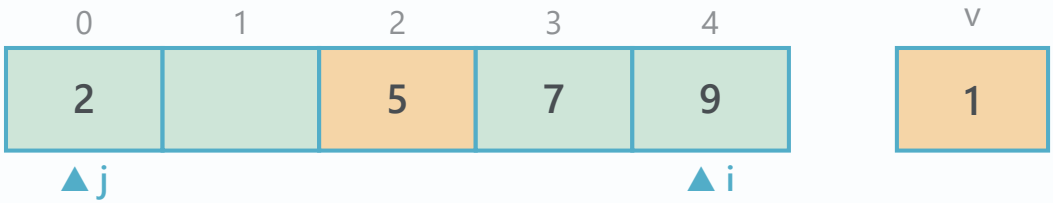
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
▶              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
▶              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `v = 1` `j = 1`

`a = [2, 5, 7, 7, 9]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

a[1] = 5 > v = 1 → 5 bir sağa kaydı (a[2]); j = 0.

Adım 13 / 15

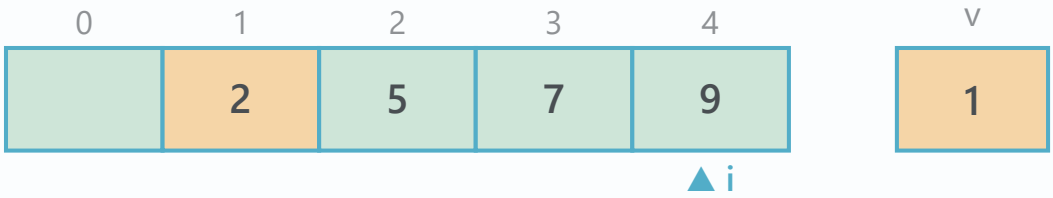
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
▶              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
▶              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `v = 1` `j = 0`

`a = [2, 5, 5, 7, 9]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

a[0] = 2 > v = 1 → 2 bir sağa kaydı (a[1]); j = -1.

Adım 14 / 15

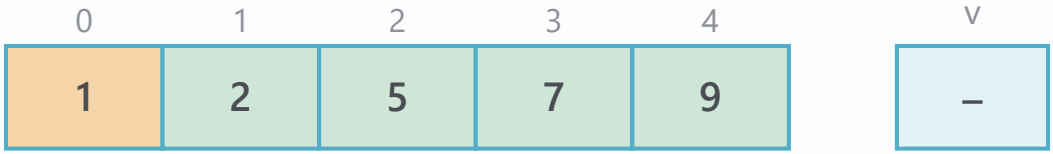
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
▶              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
▶              j--;
8          }
9          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `v = 1` `j = -1`

`a = [2, 2, 5, 7, 9]`

Kod İzleme: `insertion(a, 0, 4)`

j = −1, dizinin başına gelindi → döngü biter; **a[0] = 1**. Sıralı ön ek artık a[0..4].

Adım 15 / 15

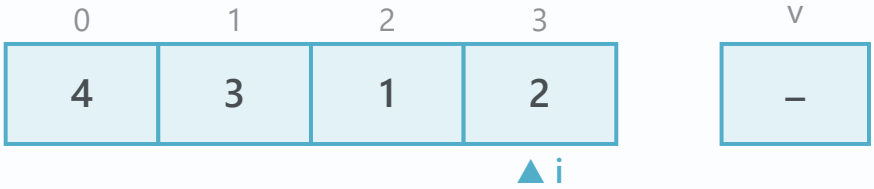
```
1  void insertion(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L + 1; i <= R; i++) {
3          int v = a[i];      // yerleştirilecek
4          int j = i - 1;     // a[L..i-1] sıralı
▶          while (j >= L && a[j] > v) {
6              a[j + 1] = a[j]; // sağa kaydır
7              j--;
8          }
▶          a[j + 1] = v;
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4` `v = 1` `j = -1`

`a = [1, 2, 5, 7, 9]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

a[3] = 2 ≥ a[2] = 1 → takas yok. En küçük öğe sola doğru ilerliyor.

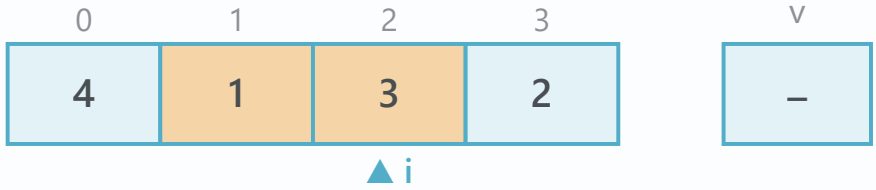
Adım 1 / 10

```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
▶      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
▶          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
5          int v = a[i], j = i;
6          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
7              a[j] = a[j - 1];
8              j--;
9          }
10         a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `a = [4, 3, 1, 2]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

a[2] = 1 < a[1] = 3 → takas. En küçük öğe sola doğru ilerliyor.

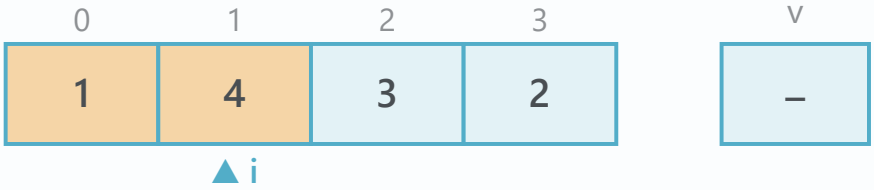
Adım 2 / 10

```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
▶      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
▶          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
5          int v = a[i], j = i;
6          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
7              a[j] = a[j - 1];
8              j--;
9          }
10         a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `a = [4, 1, 3, 2]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

a[1] = 1 < a[0] = 4 → takas. **a[0] = 1** artık en küçük: bekçi hazır.

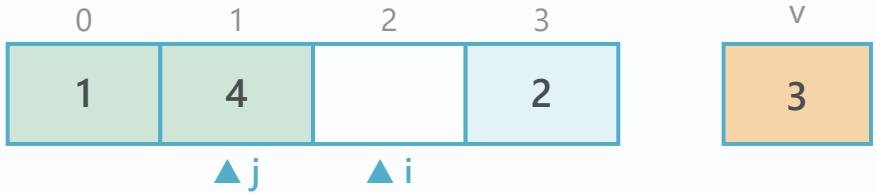
Adım 3 / 10

```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
▶      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
▶          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
5          int v = a[i], j = i;
6          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
7              a[j] = a[j - 1];
8              j--;
9          }
10         a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `a = [1, 4, 3, 2]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

i = 2: v = 3. a[0..1] sıralı.

Adım 4 / 10

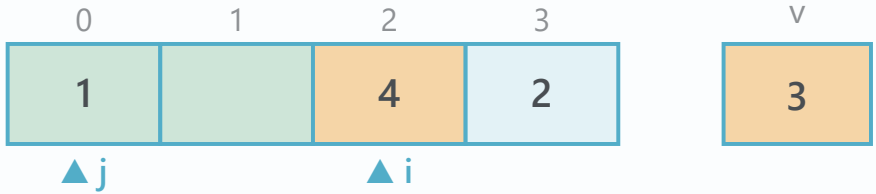
```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
3          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
▶          int v = a[i], j = i;
6          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
7              a[j] = a[j - 1];
8              j--;
9          }
10         a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `v = 3` `j = 2`

`a = [1, 4, 3, 2]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

v = 3 < a[1] = 4 → kaydır; j = 1. Sınır sınaması yok: bekçi a[0] durduracak.

Adım 5 / 10

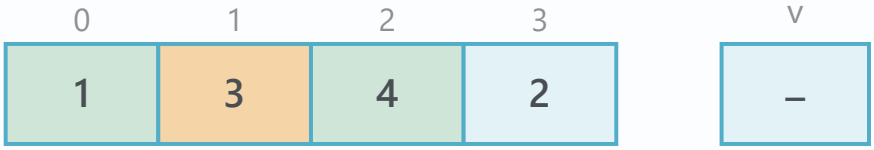
```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
3          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
5          int v = a[i], j = i;
▶          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
▶              a[j] = a[j - 1];
▶              j--;
9          }
10         a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `v = 3` `j = 1`

`a = [1, 4, 4, 2]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

a[0] = 1 ≤ v → dur; **a[1] = 3**.

Adım 6 / 10

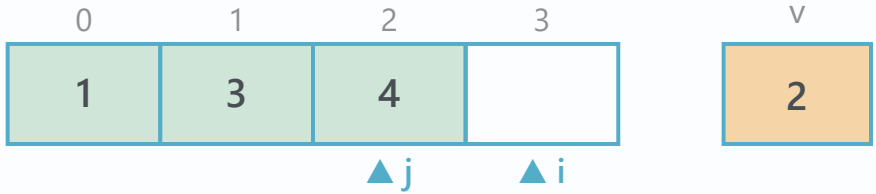
```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
3          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
5          int v = a[i], j = i;
▶          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
7              a[j] = a[j - 1];
8              j--;
9          }
▶          a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2` `v = 3` `j = 1`

`a = [1, 3, 4, 2]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

i = 3: v = 2. a[0..2] sıralı.

Adım 7 / 10

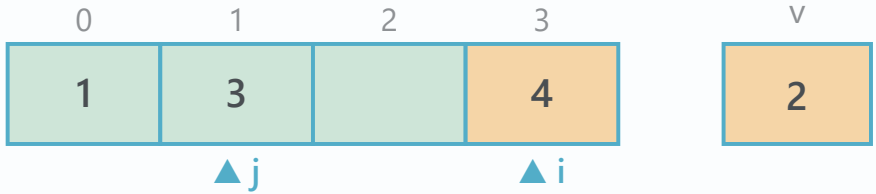
```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
3          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
▶          int v = a[i], j = i;
6          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
7              a[j] = a[j - 1];
8              j--;
9          }
10         a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `v = 2` `j = 3`

`a = [1, 3, 4, 2]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

v = 2 < a[2] = 4 → kaydır; j = 2. Sınır sınaması yok: bekçi a[0] durduracak.

Adım 8 / 10

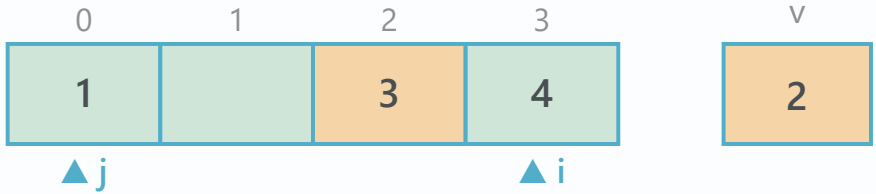
```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
3          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
5          int v = a[i], j = i;
▶          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
▶              a[j] = a[j - 1];
▶              j--;
9          }
10         a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `v = 2` `j = 2`

`a = [1, 3, 4, 4]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

v = 2 < a[1] = 3 → kaydır; j = 1. Sınır sınaması yok: bekçi a[0] durduracak.

Adım 9 / 10

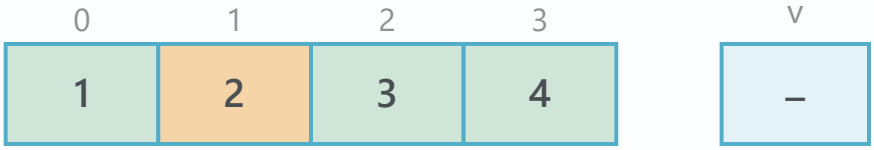
```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
3          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
5          int v = a[i], j = i;
▶          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
▶              a[j] = a[j - 1];
▶              j--;
9          }
10         a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `v = 2` `j = 1`

`a = [1, 3, 3, 4]`

Kod İzleme: `insertion1(a, 0, 3)` (bekçili)

a[0] = 1 ≤ v → dur; **a[1] = 2**.

Adım 10 / 10

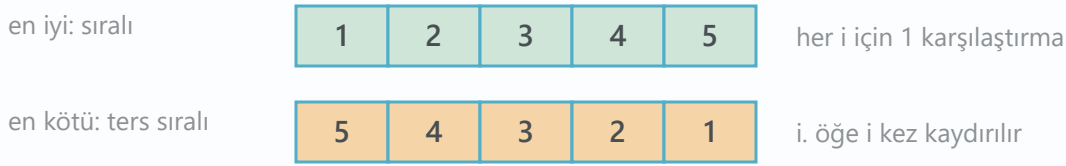
```
1  void insertion1(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = R; i > L; i--) // bekçi
3          if (a[i] < a[i-1]) SWAP(a[i], a[i-1]);
4      for (int i = L + 2; i <= R; i++) {
5          int v = a[i], j = i;
▶          while (kucuk(v, a[j - 1])) {
7              a[j] = a[j - 1];
8              j--;
9          }
▶          a[j] = v;
11     }
12 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3` `v = 2` `j = 1`

`a = [1, 2, 3, 4]`

Eklemeli Sıralama: En İyi ve En Kötü Durum

En iyi: Ω(n)

Girdi sıralıysa seçilen öğe yalnızca sıralı listenin en sağındaki değerle kıyaslanır, daha büyük görülünce hemen yerine konur: toplam $n - 1$ karşılaştırma.

En kötü: $O(n^2)$

Girdi ters sıralıysa her öğe sıralı listenin tümüyle kıyaslanıp en sola eklenir; sıralı dizi her turda 1 sağa kayar: $1 + 2 + \dots + (n-1) = n(n-1)/2$.

Eklemeli sıralama **kararlıdır** (`a[j] > v` katı eşitsizlik: eşit öğe atlanmaz) ve yerindedir. Sıralıya yakın veride neredeyse doğrusaldır.

Ortalama Durum Analizi: j = 3 İçin Olası Durumlar

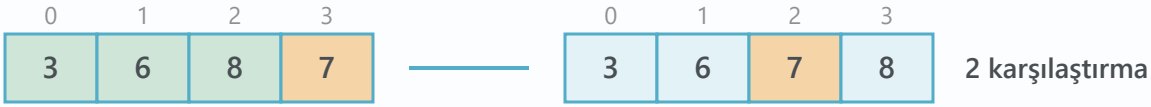

Durum 1: 8 > 10 yanlış → **1 karşılaştırma**.

Adım 1 / 4

j öğesi j + 1 konumdan birine yerleşir: durumların 1'inde 1, 1'inde 2, **2'sinde 3** karşılaştırma. Olasılıklar eşit; yalnız sonuncu “3 karşılaştırma” sonucunu iki kez verir. Ortalama: (1 + 2 + 3 + 3)/4 = **2,25**.

Ortalama Durum Analizi: j = 3 İçin Olası Durumlar

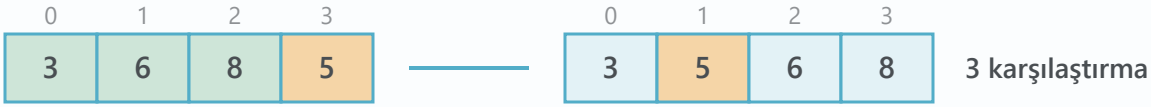

Durum 2: 8 > 7 doğru, 6 > 7 yanlış → **2 karşılaştırma**.

Adım 2 / 4

j öğesi j + 1 konumdan birine yerleşir: durumların 1'inde 1, 1'inde 2, **2'sinde 3** karşılaştırma. Olasılıklar eşit; yalnız sonuncu “3 karşılaştırma” sonucunu iki kez verir. Ortalama: (1 + 2 + 3 + 3)/4 = **2,25**.

Ortalama Durum Analizi: j = 3 İçin Olası Durumlar

Durum 3: 8 > 5 doğru, 6 > 5 doğru, 3 > 5 yanlış → **3 karşılaştırma**.

j öğesi j + 1 konumdan birine yerleşir: durumların 1'inde 1, 1'inde 2, **2'sinde 3** karşılaştırma. Olasılıklar eşit; yalnız sonuncu “3 karşılaştırma” sonucunu iki kez verir. Ortalama: (1 + 2 + 3 + 3)/4 = **2,25**.

Ortalama Durum Analizi: j = 3 İçin Olası Durumlar

j = −1 olunca j ≥ 0 yanlış: bu sınama sayılmaz

Durum 4: 8 > 2 doğru, 6 > 2 doğru, 3 > 2 doğru; j = −1 olunca `j ≥ 0` yanlış, `a[j] > v` hiç sınanmaz — sondan bir önceki durumla **aynı sayıda → 3 karşılaştırma**.

Adım 4 / 4

j öğesi j + 1 konumdan birine yerleşir: durumların 1'inde 1, 1'inde 2, **2'sinde 3** karşılaştırma. Olasılıklar eşit; yalnız sonuncu “3 karşılaştırma” sonucunu iki kez verir. Ortalama: (1 + 2 + 3 + 3)/4 = **2,25**.

Ortalama Durum: Beklenen Karşılaştırma Sayısı

$$E(C_j) = (1/(j+1)) \cdot [2j + \Sigma_{k=1}^{j-1} k] = (j+2)/2 - 1/(j+1)$$

$$E(Y) = \Sigma_{j=1}^{N-1} E(C_j) = (N^2 + 3N)/4 - H_N \approx N^2/4$$

- C_j: j. öğeyi yerleştirirken yapılan karşılaştırma sayısı, bir **rastlantı değişkeni**; $E(C_j)$ beklenen değeri.
- $H_N = 1 + 1/2 + \ldots + 1/N$ harmonik sayı: $H_N = \ln N + O(1)$.
- Ortalamada $\approx N^2/4$ karşılaştırma ve $\approx N^2/4$ **yarı değişim** (takas değil kaydırma) → **$O(n^2)$**.

N	N!	tüm permütasyonlar	formül	$N^2/4$
3	6	2,667	2,667	2,25
4	24	4,917	4,917	4,00
5	120	7,717	7,717	6,25
6	720	11,050	11,050	9,00
7	5040	14,907	14,907	12,25

Tablo: N! dizilişin hepsi Python ile sayıldı; formülle birebir aynı.

HOCADAN "En iyi ve en kötü durumu biliyoruz; ikisinin ortalamasını alınca ortalama durumu analiz etmiş olur muyuz? Hayır! Ortalama durum analizinde, örnekler uzayındaki durumların tamamını gözlememiz gerekir."

Kabarcık Sıralaması (Bubble Sort)

```
void bubble(int a[], int L, int R) {
    int i, j;
    for (i = L; i < R; i++)
        for (j = R; j > i; j--)
            if (a[j] < a[j-1]) SWAP(a[j], a[j-1]);
}
```

HOCADAN “Dizi sıralıysa, hemen çıkacak şekilde daha dikkatli kodlanabilir. Bir döngü boyunca hiç takas yapılmamışsa sonraki döngüye girmeye gerek yoktur.”

Başlangıç: [7, 2, 9, 5, 1]. Her tur sağdan sola komşuları karşılaştırır.

Adım 1 / 5

Kabarcık Sıralaması (Bubble Sort)

```
void bubble(int a[], int L, int R) {
    int i, j;
    for (i = L; i < R; i++)
        for (j = R; j > i; j--)
            if (a[j] < a[j-1]) SWAP(a[j], a[j-1]);
}
```

HOCADAN “Dizi sıralıysa, hemen çıkacak şekilde daha dikkatli kodlanabilir. Bir döngü boyunca hiç takas yapılmamışsa sonraki döngüye girmeye gerek yoktur.”

Tur i = 0: en küçük kalan değer **1** kabarcık gibi a[0]'a yükseldi → [1, 7, 2, 9, 5].

Kabarcık Sıralaması (Bubble Sort)

```
void bubble(int a[], int L, int R) {
    int i, j;
    for (i = L; i < R; i++)
        for (j = R; j > i; j--)
            if (a[j] < a[j-1]) SWAP(a[j], a[j-1]);
}
```

HOCADAN “Dizi sıralıysa, hemen çıkacak şekilde daha dikkatli kodlanabilir. Bir döngü boyunca hiç takas yapılmamışsa sonraki döngüye girmeye gerek yoktur.”

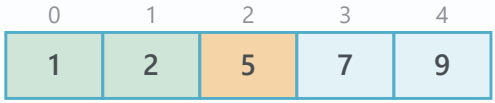

Tur i = 1: en küçük kalan değer **2** kabarcık gibi a[1]'e yükseldi → [1, 2, 7, 5, 9].

Kabarcık Sıralaması (Bubble Sort)

```
void bubble(int a[], int L, int R) {
    int i, j;
    for (i = L; i < R; i++)
        for (j = R; j > i; j--)
            if (a[j] < a[j-1]) SWAP(a[j], a[j-1]);
}
```

HOCADAN “Dizi sıralıysa, hemen çıkacak şekilde daha dikkatli kodlanabilir. Bir döngü boyunca hiç takas yapılmamışsa sonraki döngüye girmeye gerek yoktur.”

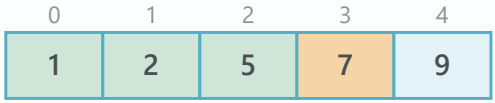

Tur i = 2: en küçük kalan değer **5** kabarcık gibi a[2]'ye yükseldi → [1, 2, 5, 7, 9].

Kabarcık Sıralaması (Bubble Sort)

```
void bubble(int a[], int L, int R) {
    int i, j;
    for (i = L; i < R; i++)
        for (j = R; j > i; j--)
            if (a[j] < a[j-1]) SWAP(a[j], a[j-1]);
}
```

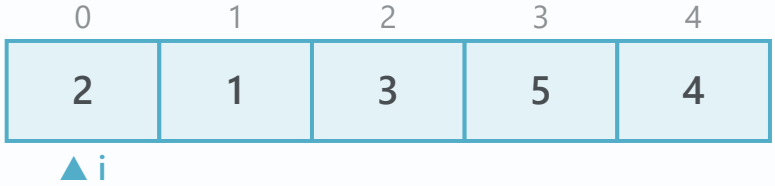
HOCADAN “Dizi sıralıysa, hemen çıkacak şekilde daha dikkatli kodlanabilir. Bir döngü boyunca hiç takas yapılmamışsa sonraki döngüye girmeye gerek yoktur.”

Tur i = 3: takas yok; kalanların en küçüğü **7** zaten a[3]'te → [1, 2, 5, 7, 9].

Adım 5 / 5

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

Tur i = 0 başlıyor; takas bayrağı sıfırlandı.

Adım 1 / 11

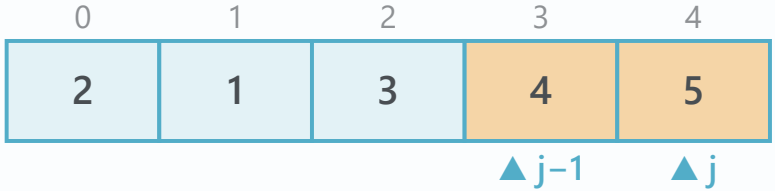
```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
▶          int takas = 0;      // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
5              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
6                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
7                  takas = 1;
8              }
9          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `takas = 0`

`a = [2, 1, 3, 5, 4]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

a[4] < a[3] → takas: [2, 1, 3, 4, 5]; **takas = 1**.

Adım 2 / 11

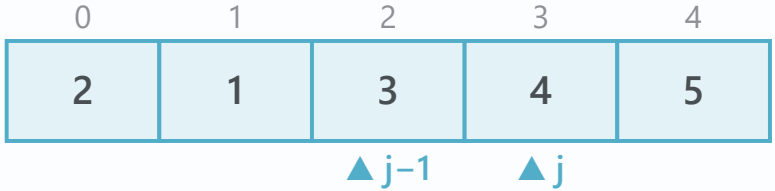
```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
3          int takas = 0;       // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
▶              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
▶                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
▶                  takas = 1;
8              }
9          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `j = 4` `takas = 1`

`a = [2, 1, 3, 4, 5]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

a[3] = 4 ≥ a[2] = 3 → takas yok.

Adım 3 / 11

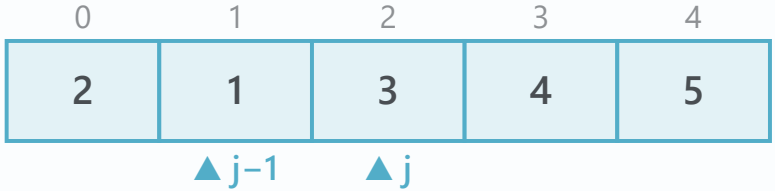
```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
3          int takas = 0;      // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
▶              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
6                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
7                  takas = 1;
8              }
9          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `j = 3` `takas = 1`

`a = [2, 1, 3, 4, 5]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

a[2] = 3 ≥ a[1] = 1 → takas yok.

Adım 4 / 11

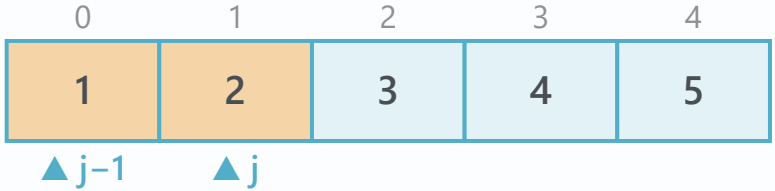
```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
3          int takas = 0;      // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
▶              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
6                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
7                  takas = 1;
8              }
9          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `j = 2` `takas = 1`

`a = [2, 1, 3, 4, 5]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

a[1] < a[0] → takas: [1, 2, 3, 4, 5]; **takas = 1**.

Adım 5 / 11

```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
3          int takas = 0;       // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
▶              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
▶                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
▶                  takas = 1;
8              }
9          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `j = 1` `takas = 1`

`a = [1, 2, 3, 4, 5]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

takas = 1 → dizi henüz sıralı sayılamaz, sonraki tura geç.

Adım 6 / 11

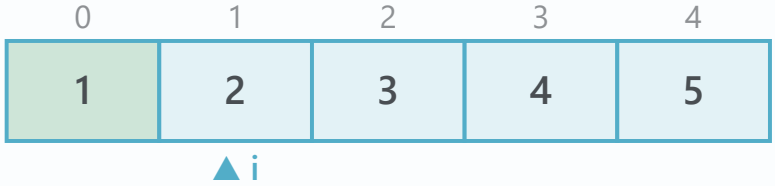
```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
3          int takas = 0;      // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
5              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
6                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
7                  takas = 1;
8              }
▶          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 0` `takas = 1`

`a = [1, 2, 3, 4, 5]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

Tur i = 1 başlıyor; takas bayrağı sıfırlandı.

Adım 7 / 11

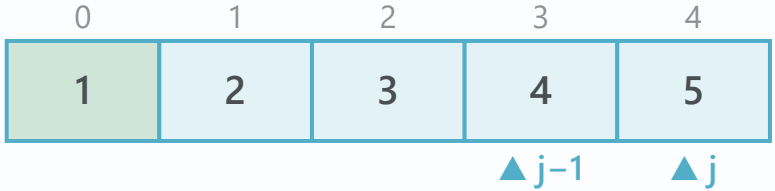
```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
▶          int takas = 0;      // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
5              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
6                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
7                  takas = 1;
8              }
9          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `takas = 0`

`a = [1, 2, 3, 4, 5]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

a[4] = 5 ≥ a[3] = 4 → takas yok.

Adım 8 / 11

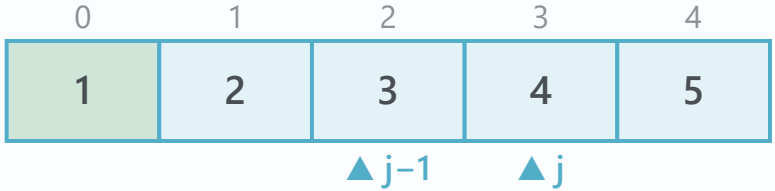
```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
3          int takas = 0;      // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
▶              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
6                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
7                  takas = 1;
8              }
9          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `j = 4` `takas = 0`

`a = [1, 2, 3, 4, 5]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

a[3] = 4 ≥ a[2] = 3 → takas yok.

Adım 9 / 11

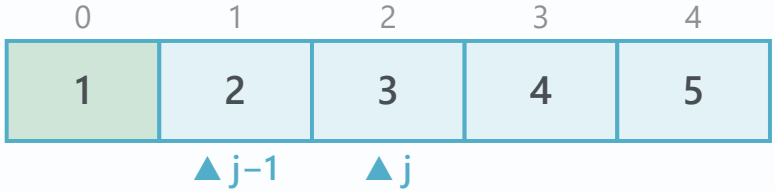
```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
3          int takas = 0;      // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
▶              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
6                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
7                  takas = 1;
8              }
9          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `j = 3` `takas = 0`

`a = [1, 2, 3, 4, 5]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

a[2] = 3 ≥ a[1] = 2 → takas yok.

Adım 10 / 11

```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
3          int takas = 0;      // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
▶              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
6                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
7                  takas = 1;
8              }
9          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `j = 2` `takas = 0`

`a = [1, 2, 3, 4, 5]`

Kod İzleme: Erken Durmalı `bubble2(a, 0, 4)`

Bu turda hiç takas olmadı → dizi sıralı; **erken çıkış**. 2 tur boşuna yapılmadı.

Adım 11 / 11

```
1  void bubble2(int a[], int L, int R) {
2      for (int i = L; i < R; i++) {
3          int takas = 0;      // bu turda takas oldu mu?
4          for (int j = R; j > i; j--)
5              if (kucuk(a[j], a[j - 1])) {
6                  SWAP(a[j], a[j - 1]);
7                  takas = 1;
8              }
▶          if (!takas) return; // sıralı: erken çık
10     }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1` `takas = 0`

`a = [1, 2, 3, 4, 5]`

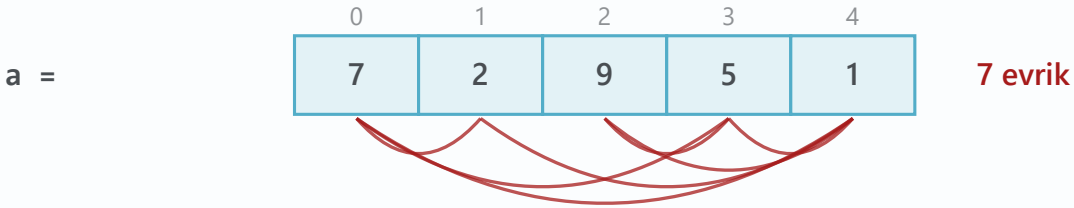
Kabarcık Sıralamasının Analizi

- Karşılaştırma: her durumda $n(n-1)/2 \approx \mathbf{n^2/2}$ (erken durma yoksa).
- Değiştirme: en kötü durumda (ters sıralı) $\mathbf{n^2/2}$; ortalamada **evrik** (*inversion*) sayısı kadar, yani $\approx \mathbf{n^2/4}$.
- Karmaşıklık $\mathbf{O(n^2)}$; erken durmalı sürüm sıralı girdide $\mathbf{O(n)}$.
- Yalnız komşular takaslanır ve eşitler takaslanmaz → **kararlı**, yerinde.

n	karş.	takas (en kötü)	takas (ort.)
4	6	6	3
5	10	10	5
6	15	15	7,5
7	21	21	10,5

Ortalama sütunu: n! dizilişin tamamı sayıldı. Bazı kaynaklar (ör. Sedgewick) ortalama için de $n^2/2$ değiştirme verir; sayım ortalamanın $n^2/4$ olduğunu gösteriyor.

Evrik (Inversion): Ortak Ölçü

Evrik: i < j iken a[i] > a[j] olan çift. [7, 2, 9, 5, 1] → (7,2), (7,5), (7,1), (2,1), (9,5), (9,1), (5,1)

- Komşu takası (kabarcık) ya da bir konum kaydırma (eklemeli) tam olarak **bir** evriği giderir.
- Bu yüzden ikisinde de takas/kaydırma sayısı = evrik sayısı: bu dizide 7 (izlerde de 7 kaydırma vardı).
- Ters sıralı dizide n(n−1)/2 evrik; rastgele dizide ortalama **n(n−1)/4** (her çift ½ olasılıkla ters).
- Komşu öğelerle çalışan her algoritma ortalamada $\Omega(n^2)$: uzak takas yapan Shell ve hızlı sıralama bu duvarı aşar.

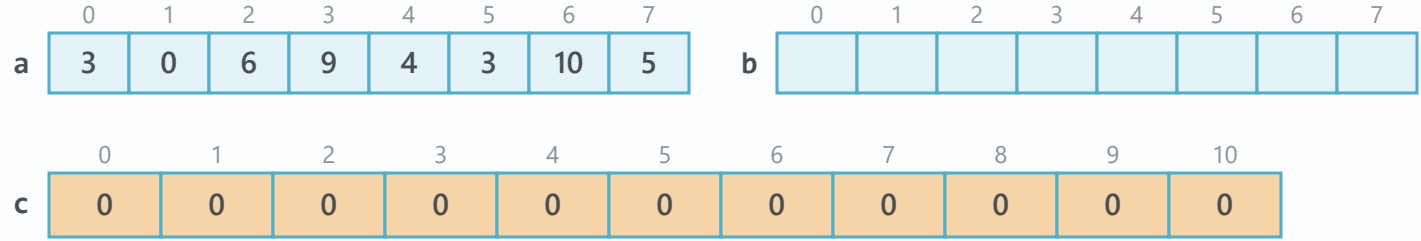
Sayarak Sıralama (Counting Sort)

```c
int counting_sort(const int a[], int b[],
                  int r, int k) {
    int *c = malloc((k + 1) * sizeof *c);
    if (c == NULL) return -1;
    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;  // L1
    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
        c[i] += c[i - 1];
    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
        c[a[j]]--;
    }
    free(c);
    return 0;
}
```

ad	anlamı
a[]	girdi dizisi
b[]	sıralı çıktı dizisi
c[]	yardımcı sayaç dizisi (k+1 öğe)
r	a[0..r] sıralanır (r+1 öğe)
k	değerler 0…k aralığında

- 1954'te **Harold H. Seward**. Aralığı bilinen tamsayıları sıralar.
- Değerler birbiriyle **karşılaştırılmaz** → *non-comparison sort* (kova sıralama da bu sınıftadır).
- `int c[K]` derleme zamanında sabit boyut ister; burada `malloc` + kontrol + `free`.

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L1: c[0..10] sıfırlandı. Her değerden kaç tane olduğu burada sayılacak.

Adım 1 / 19

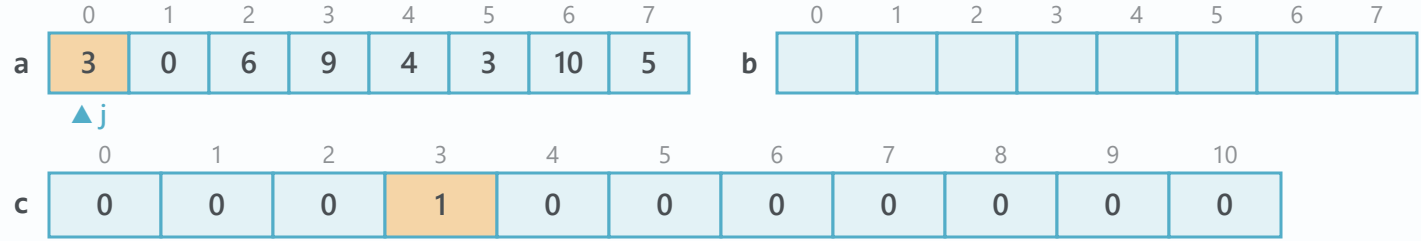
```
▶   for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2   for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
3   for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
4       c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`r = 7` `k = 10`

`c = [0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L2: a[0] = 3 → **c[3]++** = 1.

Adım 2 / 19

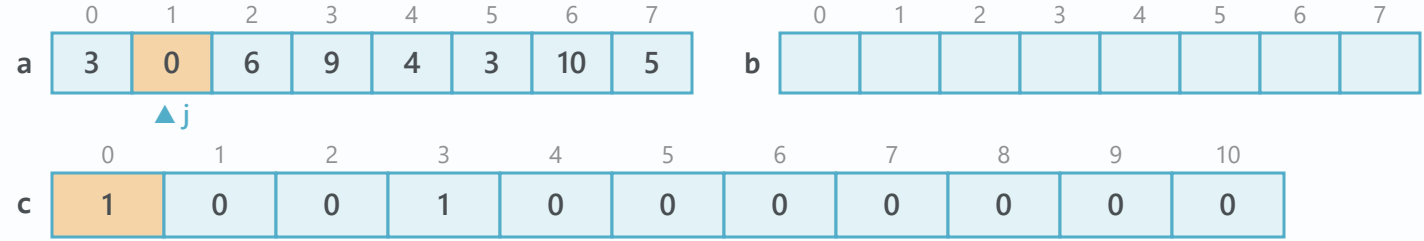
```
1     for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
▶     for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
3     for (int i = 1; i <= k; i++)             // L3
4         c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`j = 0` `a[j] = 3`

`c = [0, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L2: a[1] = 0 → **c[0]++** = 1.

Adım 3 / 19

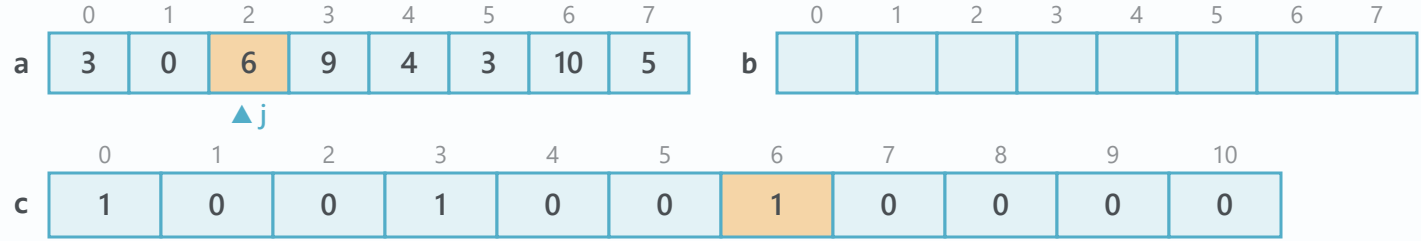
```
1     for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
▶     for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
3     for (int i = 1; i <= k; i++)             // L3
4         c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`j = 1` `a[j] = 0`

`c = [1, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L2: a[2] = 6 → **c[6]++** = 1.

Adım 4 / 19

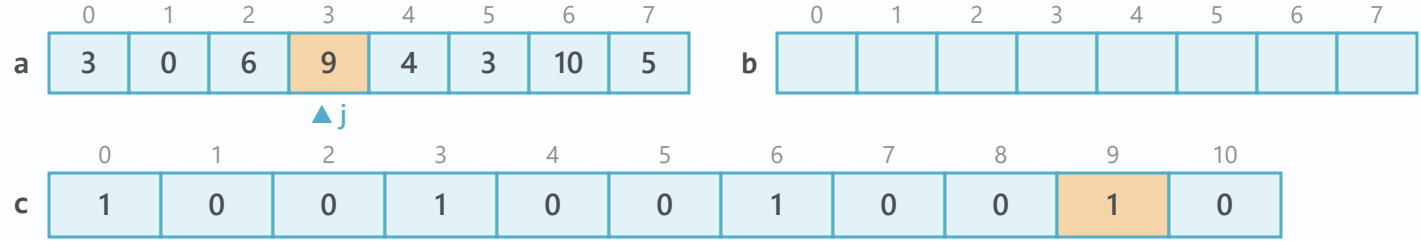
```
1     for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
▶     for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
3     for (int i = 1; i <= k; i++)             // L3
4         c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`j = 2` `a[j] = 6`

`c = [1, 0, 0, 1, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L2: a[3] = 9 → **c[9]++** = 1.

Adım 5 / 19

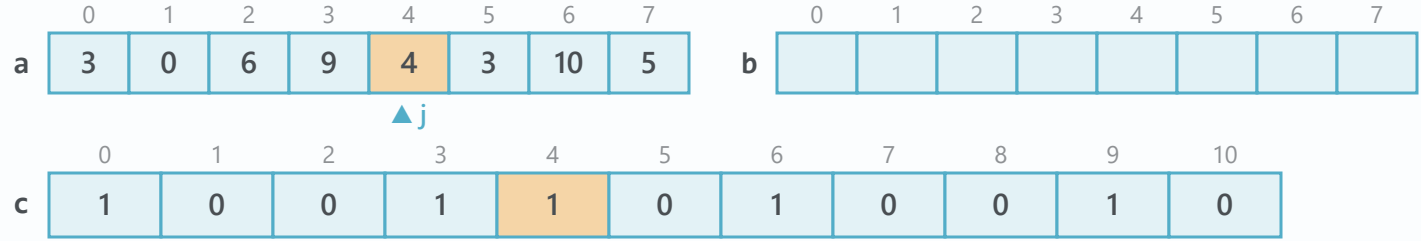
```
1     for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
▶     for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
3     for (int i = 1; i <= k; i++)             // L3
4         c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`j = 3` `a[j] = 9`

`c = [1, 0, 0, 1, 0, 0, 1, 0, 0, 1, 0]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L2: a[4] = 4 → **c[4]++** = 1.

Adım 6 / 19

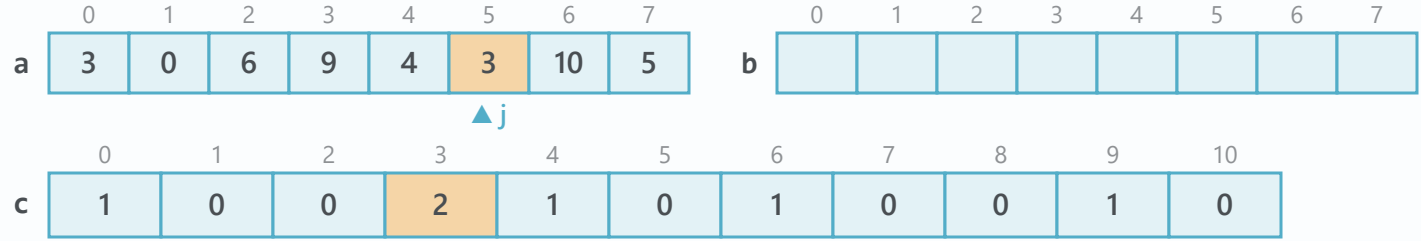
```
1     for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
▶     for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
3     for (int i = 1; i <= k; i++)             // L3
4         c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`j = 4` `a[j] = 4`

`c = [1, 0, 0, 1, 1, 0, 1, 0, 0, 1, 0]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L2: a[5] = 3 → **c[3]++** = 2. (İkinci 3!)

Adım 7 / 19

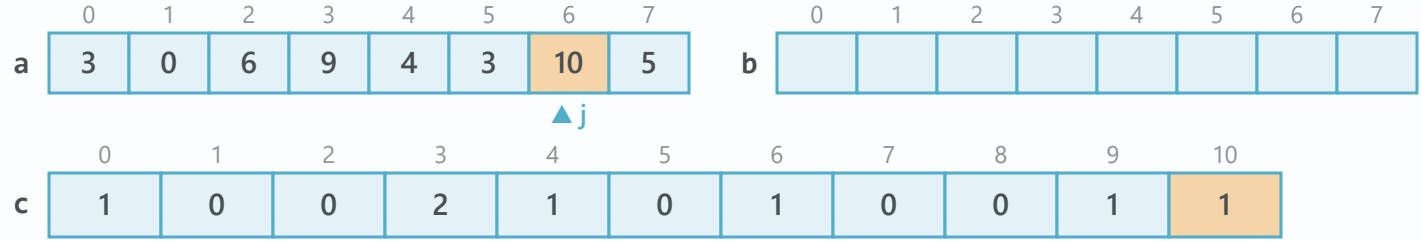
```
1     for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
▶     for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
3     for (int i = 1; i <= k; i++)             // L3
4         c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`j = 5` `a[j] = 3`

`c = [1, 0, 0, 2, 1, 0, 1, 0, 0, 1, 0]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L2: a[6] = 10 → **c[10]++** = 1.

Adım 8 / 19

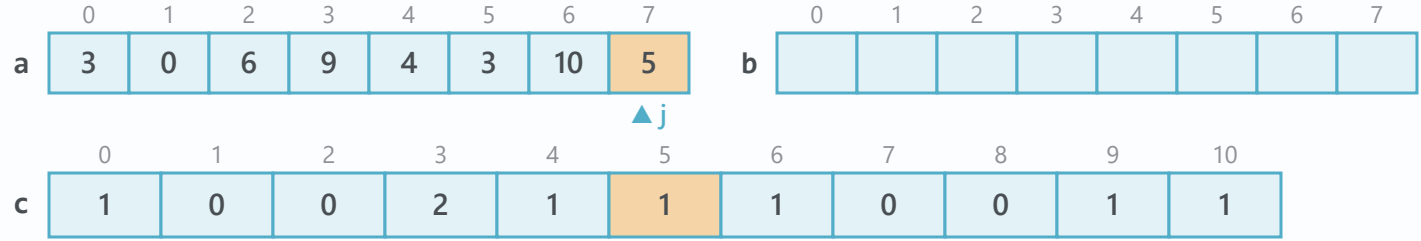
```
1     for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
▶     for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
3     for (int i = 1; i <= k; i++)             // L3
4         c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`j = 6` `a[j] = 10`

`c = [1, 0, 0, 2, 1, 0, 1, 0, 0, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L2: a[7] = 5 → **c[5]++** = 1.

Adım 9 / 19

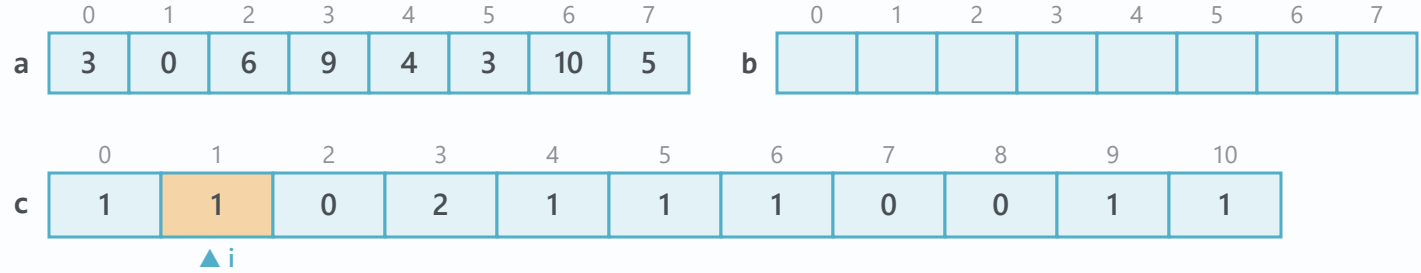
```
1     for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
▶     for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
3     for (int i = 1; i <= k; i++)             // L3
4         c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`j = 7` `a[j] = 5`

`c = [1, 0, 0, 2, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[1] += c[0] → 1: “≤ 1 olan 1 öğe var”.

Adım 10 / 19

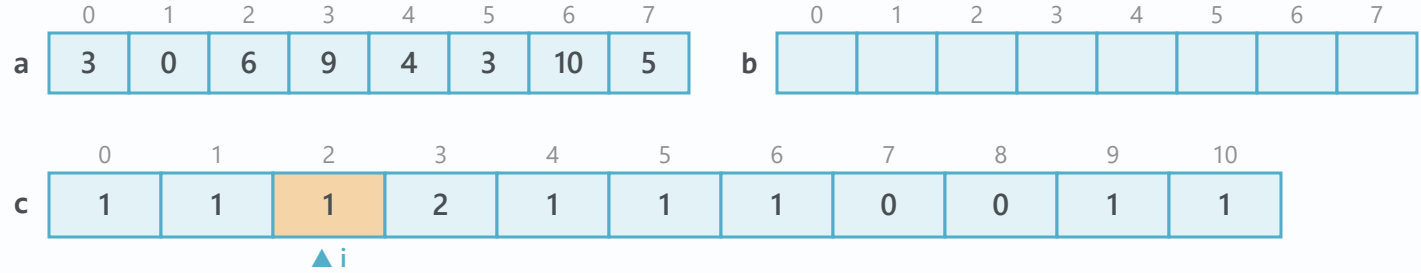
```
1    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶        c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 1`

`c = [1, 1, 0, 2, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[2] += c[1] → 1: “≤ 2 olan 1 öğe var”.

Adım 11 / 19

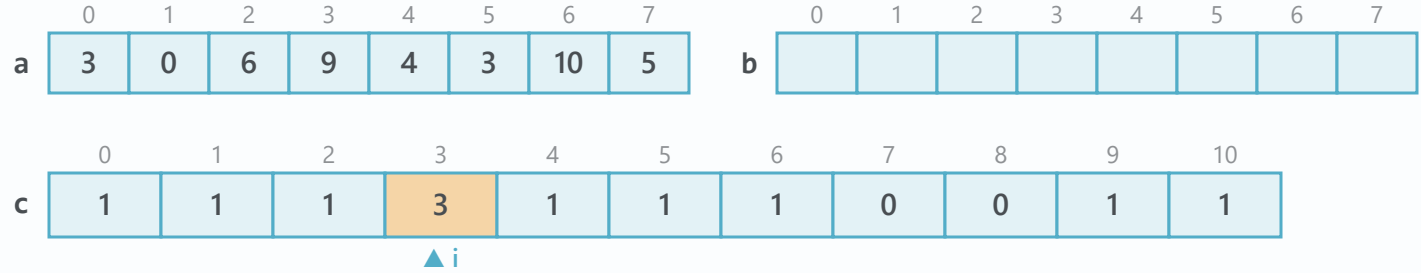
```
1    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶        c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 2`

`c = [1, 1, 1, 2, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[3] += c[2] → 3: "≤ 3 olan 3 öğe var". 3 gelirse 2. konuma.

Adım 12 / 19

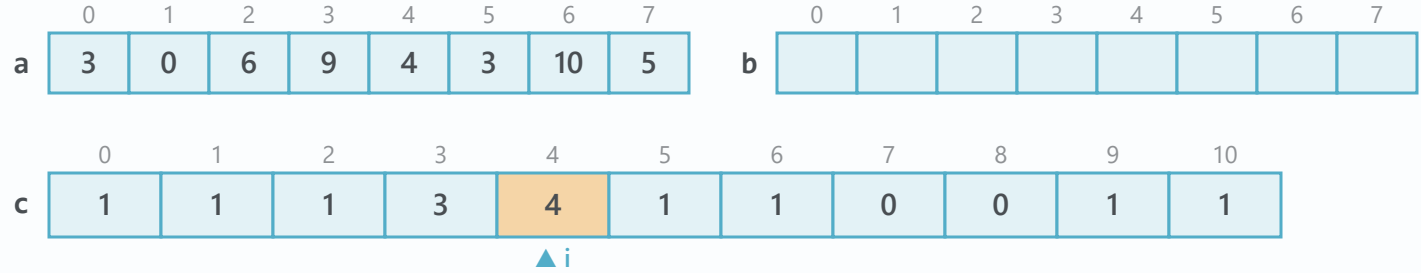
```
1    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶        c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 3`

`c = [1, 1, 1, 3, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[4] += c[3] → 4: "≤ 4 olan 4 öğe var". 4 gelirse 3. konuma.

Adım 13 / 19

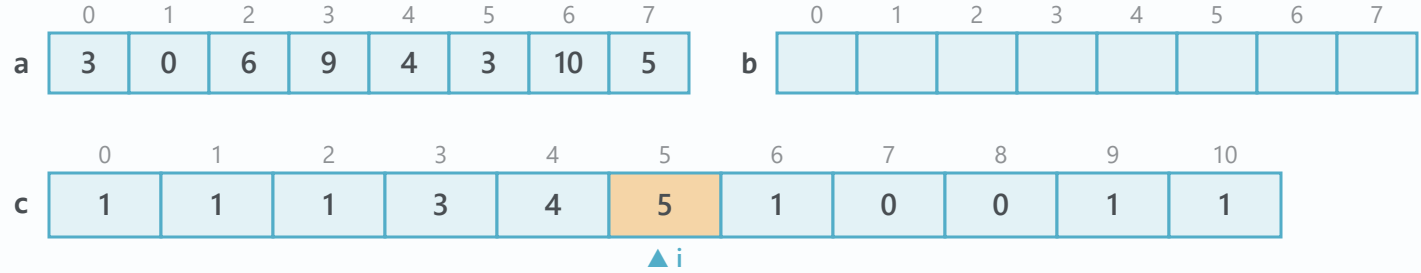
```
1    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶        c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 4`

`c = [1, 1, 1, 3, 4, 1, 1, 0, 0, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[5] += c[4] → 5: "≤ 5 olan 5 öğe var". 5 gelirse 4. konuma.

Adım 14 / 19

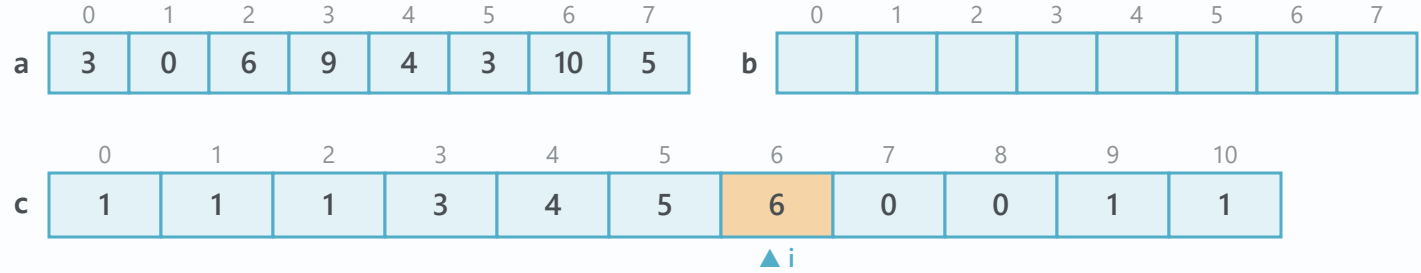
```
1    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶        c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 5`

`c = [1, 1, 1, 3, 4, 5, 1, 0, 0, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[6] += c[5] → 6: "≤ 6 olan 6 öğe var". 6 gelirse 5. konuma.

Adım 15 / 19

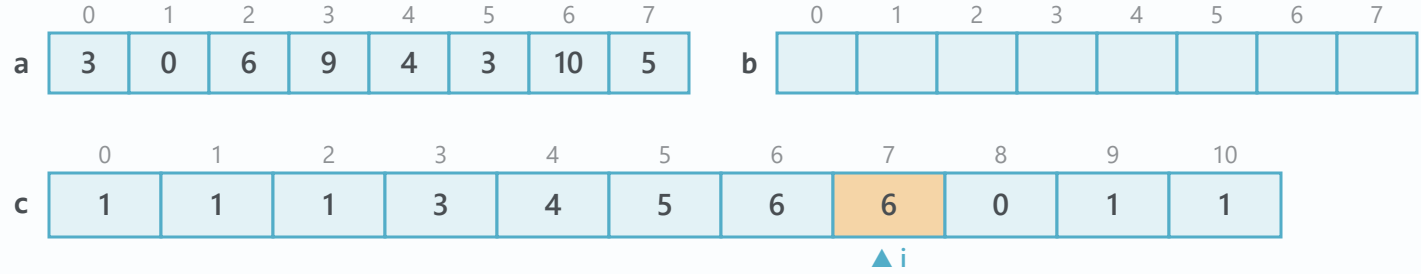
```
1    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶        c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 6`

`c = [1, 1, 1, 3, 4, 5, 6, 0, 0, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[7] += c[6] → 6: “≤ 7 olan 6 öğe var”.

Adım 16 / 19

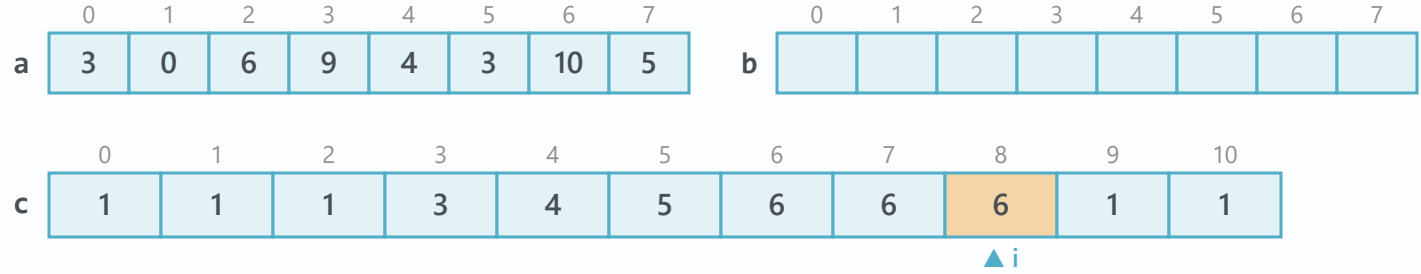
```
1    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶        c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 7`

`c = [1, 1, 1, 3, 4, 5, 6, 6, 0, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[8] += c[7] → 6: “≤ 8 olan 6 öğe var”.

Adım 17 / 19

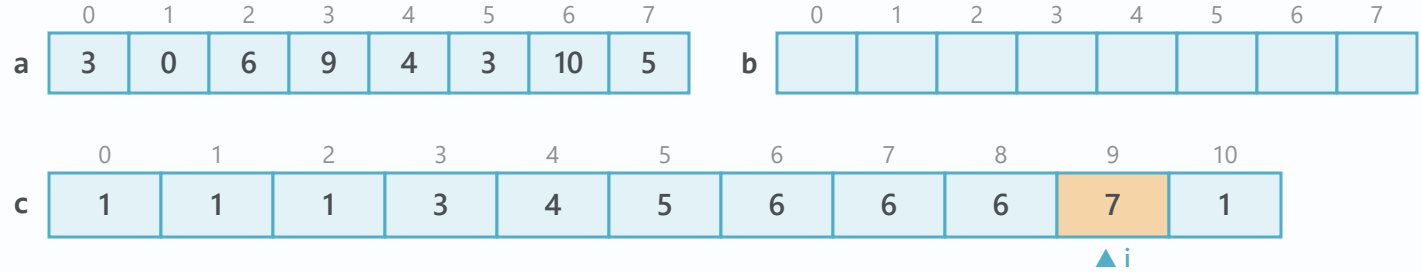
```
1     for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2     for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶     for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶         c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 8`

`c = [1, 1, 1, 3, 4, 5, 6, 6, 6, 1, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[9] += c[8] → 7: "≤ 9 olan 7 öğe var". 9 gelirse 6. konuma.

Adım 18 / 19

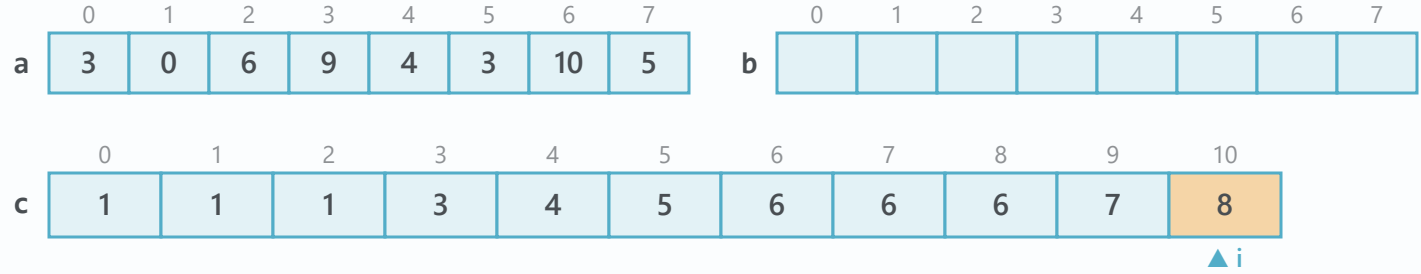
```
1    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶        c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 9`

`c = [1, 1, 1, 3, 4, 5, 6, 6, 6, 7, 1]`

Kod İzleme: `counting_sort` — Sayma (L1–L3)

L3: c[10] += c[9] → 8: “≤ 10 olan 8 öğe var”. 10 gelirse 7. konuma.

Adım 19 / 19

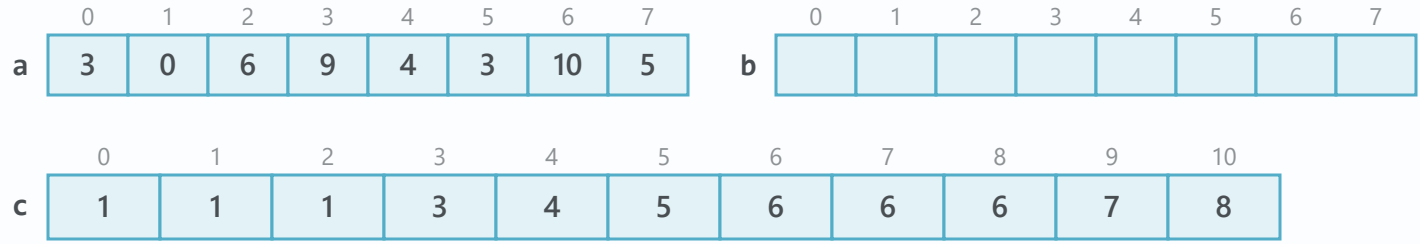
```
1    for (int i = 0; i <= k; i++) c[i] = 0;   // L1
2    for (int j = 0; j <= r; j++) c[a[j]]++; // L2
▶    for (int i = 1; i <= k; i++)            // L3
▶        c[i] += c[i - 1];
```

DEĞİŞKENLER

`i = 10`

`c = [1, 1, 1, 3, 4, 5, 6, 6, 6, 7, 8]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

L3 sonu: c[x] = “x'ten küçük ya da eşit öğe sayısı”. Ör. c[9] = 7 → 9 gelirse 7 − 1 = **6**. konuma.

Adım 1 / 10

```
1    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
2        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
3        c[a[j]]--;
4    }
```

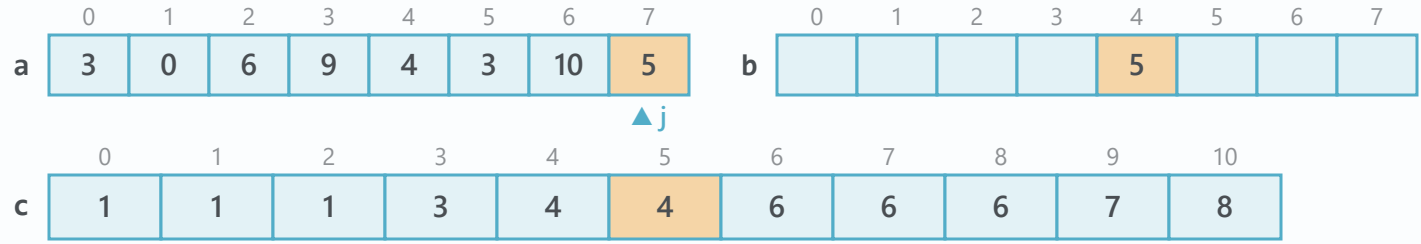
DEĞİŞKENLER

`r = 7`

`c = [1, 1, 1, 3, 4, 5, 6, 6, 6, 7, 8]`

`b = [_, _, _, _, _, _, _, _]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

L4: a[7] = 5, c[5] = 5 → **b[4] = 5**; c[5]-- = 4.

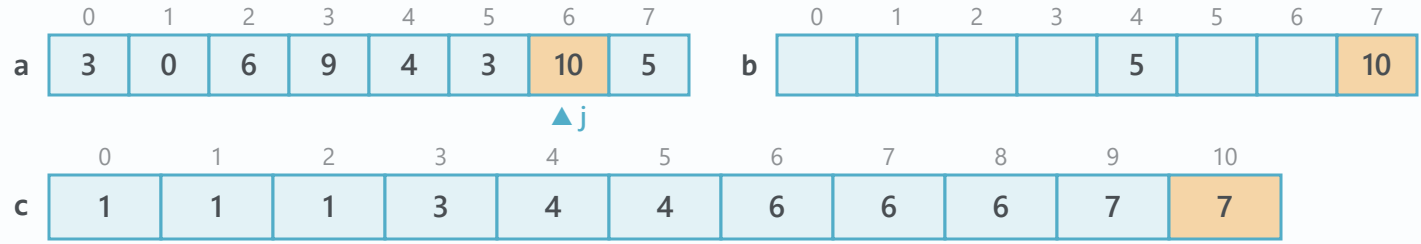
Adım 2 / 10

```
1    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
▶        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
▶        c[a[j]]--;
4    }
```

DEĞİŞKENLER

- `j = 7`
- `a[j] = 5`
- `c = [1, 1, 1, 3, 4, 4, 6, 6, 6, 7, 8]`
- `b = [_, _, _, _, 5, _, _, _]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

L4: a[6] = 10, c[10] = 8 → **b[7] = 10**; c[10]-- = 7.

Adım 3 / 10

```
1    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
▶        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
▶        c[a[j]]--;
4    }
```

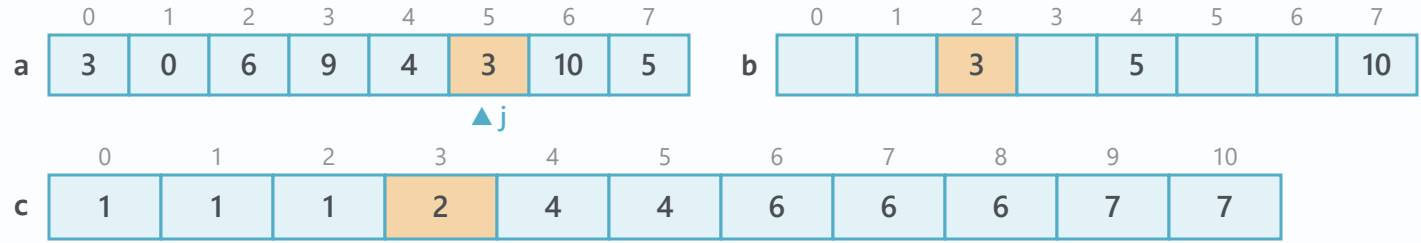
DEĞİŞKENLER

`j = 6` `a[j] = 10`

`c = [1, 1, 1, 3, 4, 4, 6, 6, 6, 7, 7]`

`b = [_, _, _, _, 5, _, _, 10]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

L4: a[5] = 3, c[3] = 3 → **b[2] = 3**; c[3]-- = 2 (aynı değerli bir sonraki öğe bir sola yerleşecek).

Adım 4 / 10

```
1     for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
▶         b[c[a[j]] - 1] = a[j];
▶         c[a[j]]--;
4     }
```

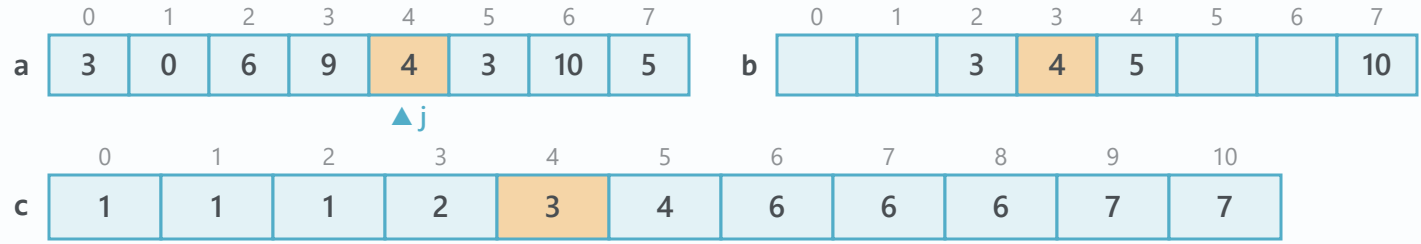
DEĞİŞKENLER

`j = 5` `a[j] = 3`

`c = [1, 1, 1, 2, 4, 4, 6, 6, 6, 7, 7]`

`b = [_, _, 3, _, 5, _, _, 10]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

L4: a[4] = 4, c[4] = 4 → **b[3] = 4**; c[4]-- = 3.

Adım 5 / 10

```
1    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
▶        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
▶        c[a[j]]--;
4    }
```

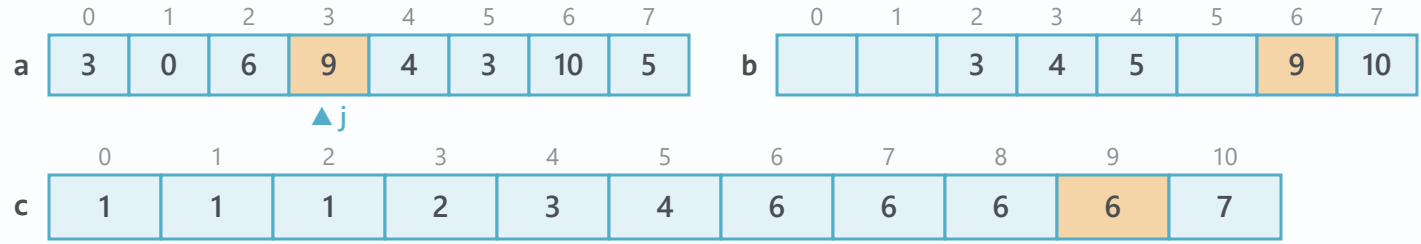
DEĞİŞKENLER

`j = 4` `a[j] = 4`

`c = [1, 1, 1, 2, 3, 4, 6, 6, 6, 7, 7]`

`b = [_, _, 3, 4, 5, _, _, 10]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

L4: a[3] = 9, c[9] = 7 → **b[6] = 9**; c[9]-- = 6.

Adım 6 / 10

```
1    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
▶        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
▶        c[a[j]]--;
4    }
```

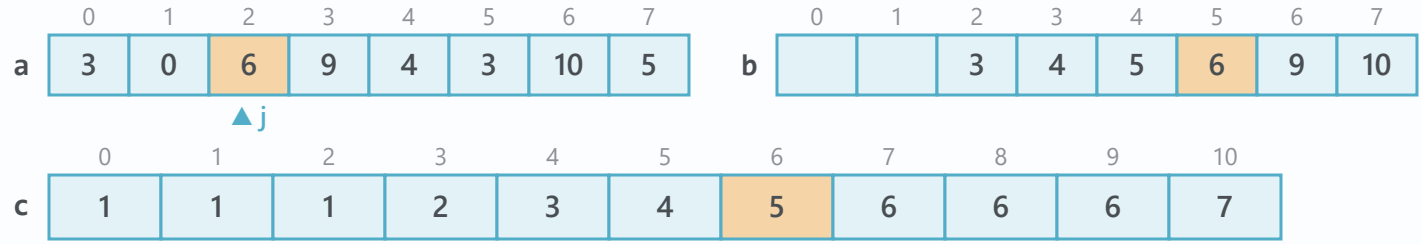
DEĞİŞKENLER

`j = 3` `a[j] = 9`

`c = [1, 1, 1, 2, 3, 4, 6, 6, 6, 6, 7]`

`b = [_, _, 3, 4, 5, _, 9, 10]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

L4: a[2] = 6, c[6] = 6 → **b[5] = 6**; c[6]-- = 5.

Adım 7 / 10

```
1    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
▶        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
▶        c[a[j]]--;
4    }
```

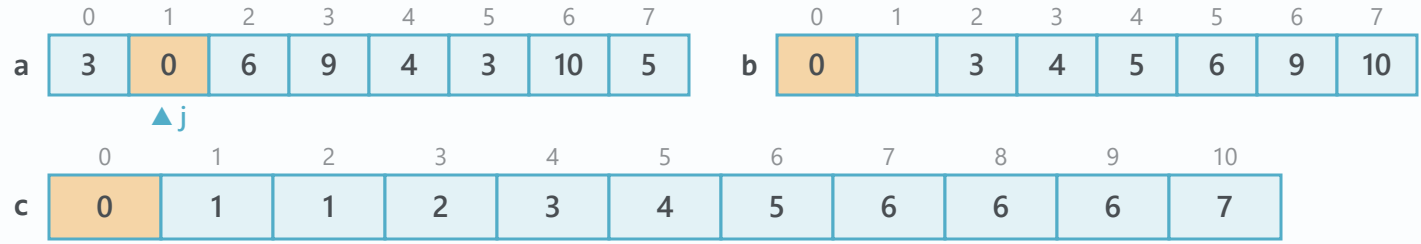
DEĞİŞKENLER

`j = 2` `a[j] = 6`

`c = [1, 1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6, 6, 7]`

`b = [_, _, 3, 4, 5, 6, 9, 10]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

L4: a[1] = 0, c[0] = 1 → **b[0] = 0**; c[0]-- = 0.

Adım 8 / 10

```
1    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
▶        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
▶        c[a[j]]--;
4    }
```

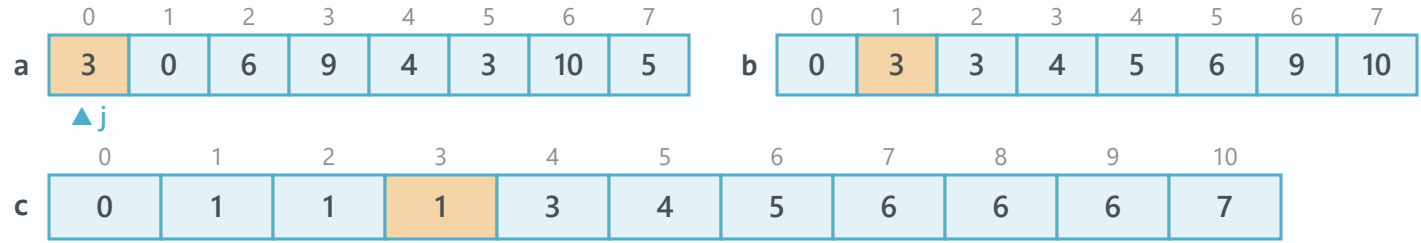
DEĞİŞKENLER

`j = 1` `a[j] = 0`

`c = [0, 1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6, 6, 7]`

`b = [0, _, 3, 4, 5, 6, 9, 10]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

L4: a[0] = 3, c[3] = 2 → **b[1] = 3**; c[3]-- = 1 (aynı değerli bir sonraki öğe bir sola yerleşecek).

Adım 9 / 10

```
1    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
▶        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
▶        c[a[j]]--;
4    }
```

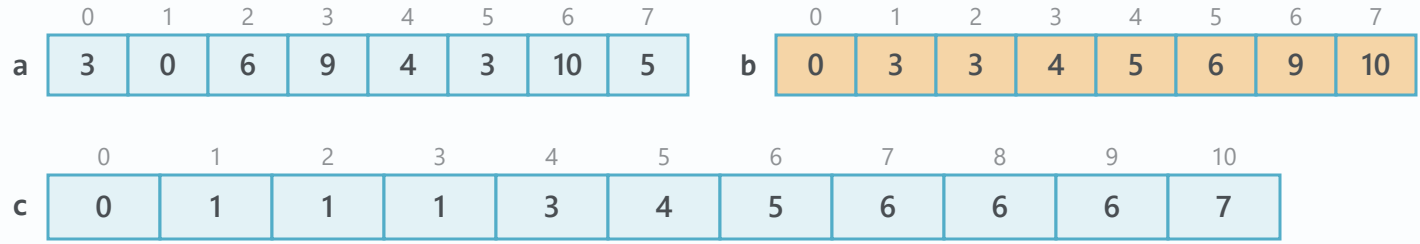
DEĞİŞKENLER

`j = 0` `a[j] = 3`

`c = [0, 1, 1, 1, 3, 4, 5, 6, 6, 6, 7]`

`b = [0, 3, 3, 4, 5, 6, 9, 10]`

Kod İzleme (devam): L4 ile b Dizisine Yerleştirme

Sonuç b = [0, 3, 3, 4, 5, 6, 9, 10]. Sağdan sola gezildiği için iki 3'ün göreli sırası korundu: **kararlı**.

Adım 10 / 10

```
1    for (int j = r; j >= 0; j--) {          // L4
2        b[c[a[j]] - 1] = a[j];
3        c[a[j]]--;
▶    }
```

DEĞİŞKENLER

c = `[0, 1, 1, 1, 3, 4, 5, 6, 6, 6, 7]`

b = `[0, 3, 3, 4, 5, 6, 9, 10]`

Sayarak Sıralama: Analiz ve Sınırlar

döngü	iş	maliyet
L1	c'yi sıfırla	O(k)
L2	say	O(n)
L3	kümülatif toplam	O(k)
L4	yerleştir	O(n)

- Toplam **O(n + k)**; k = O(n) ise **O(n)**. Ek bellek O(n + k): **yerinde değil**.
- L4 sağdan sola ilerlediği için **kararlı** — basamağa göre sıralamada (radix sort) bu özellik şart.

HOCADAN "Doğrusal zamanda sıralama yapmak için veri aralığını bilmeliyiz. 10 değer sıralanacaksa aralık 0 ile 1000 arasında değişiyorsa n^3'lük algoritma olur... Dolayısıyla aralığın çok küçük olması lazımdır."

HOCADAN "İlk geçişte frekansları sayıyoruz, ikinci geçişte sıralıyoruz. Hızlı transpoz alma tek bellekle olur demiştik ya, işte bu o..."

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 4

0	1	2	3	4	5	6	7
35	33	42	10	14	19	27	44

Aralık **h = 4**: birbirinden 4 uzak öğeler ayrı ayrı eklemeli sıralanır.

Adım 1 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
▶      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
5              while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
9              a[j] = v;
10         }
11 }
```

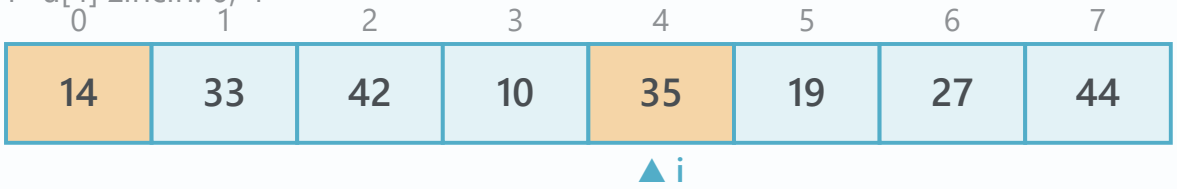
DEĞİŞKENLER

h = 4

a = [35, 33, 42, 10, 14, 19, 27, 44]

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 4 · a[4] zinciri: 0, 4

i = 4: v = 14; 1 kez 4 geri kaydırıldı, a[0] = 14.

Adım 2 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
▶              while (j >= h && a[j - h] > v) {
▶                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
▶              a[j] = v;
10         }
11 }
```

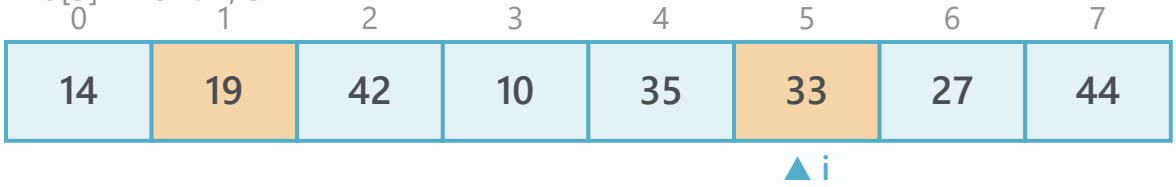
DEĞİŞKENLER

`h = 4` `i = 4` `v = 14` `j = 0`

`a = [14, 33, 42, 10, 35, 19, 27, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 4 · a[5] zinciri: 1, 5

i = 5: v = 19; 1 kez 4 geri kaydırıldı, a[1] = 19.

Adım 3 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
▶              while (j >= h && a[j - h] > v) {
▶                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
▶              a[j] = v;
10         }
11 }
```

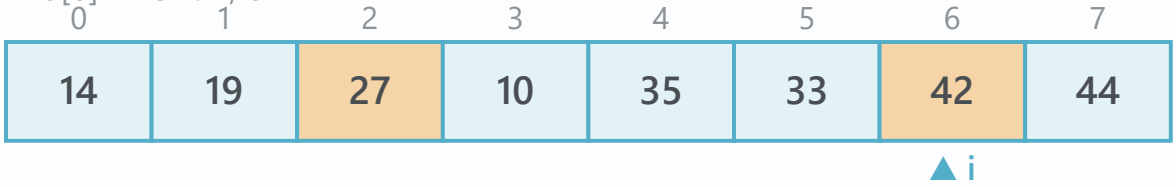
DEĞİŞKENLER

`h = 4` `i = 5` `v = 19` `j = 1`

`a = [14, 19, 42, 10, 35, 33, 27, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 4 · a[6] zinciri: 2, 6

i = 6: v = 27; 1 kez 4 geri kaydırıldı, a[2] = 27.

Adım 4 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
▶              while (j >= h && a[j - h] > v) {
▶                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
▶              a[j] = v;
10         }
11 }
```

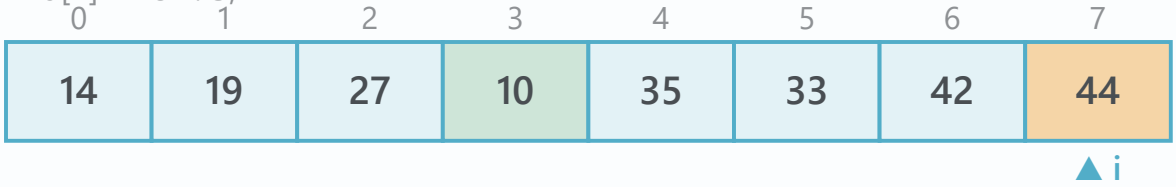
DEĞİŞKENLER

`h = 4` `i = 6` `v = 27` `j = 2`

`a = [14, 19, 27, 10, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 4 · a[7] zinciri: 3, 7

i = 7: v = 44; a[3] ≤ 44, yerinde kaldı.

Adım 5 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`h = 4` `i = 7` `v = 44` `j = 7`

`a = [14, 19, 27, 10, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 2

0	1	2	3	4	5	6	7
14	19	27	10	35	33	42	44

Aralık **h = 2**: birbirinden 2 uzak öğeler ayrı ayrı eklemeli sıralanır.

Adım 6 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
▶      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
5              while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
9              a[j] = v;
10         }
11 }
```

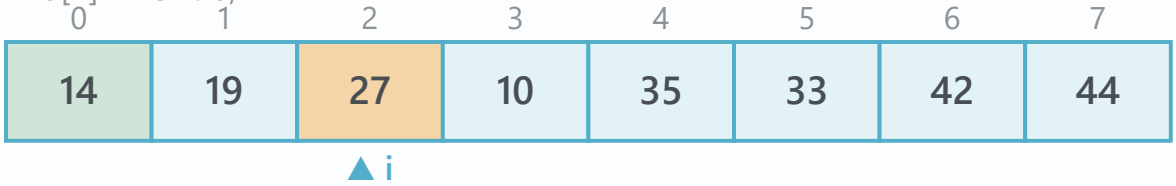
DEĞİŞKENLER

h = 2

a = [14, 19, 27, 10, 35, 33, 42, 44]

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 2 · a[2] zinciri: 0, 2

i = 2: v = 27; a[0] ≤ 27, yerinde kaldı.

Adım 7 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

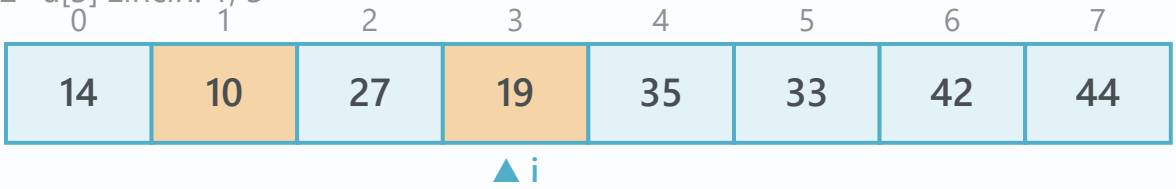
DEĞİŞKENLER

`h = 2` `i = 2` `v = 27` `j = 2`

`a = [14, 19, 27, 10, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 2 · a[3] zinciri: 1, 3

i = 3: v = 10; 1 kez 2 geri kaydırıldı, a[1] = 10.

Adım 8 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
▶              while (j >= h && a[j - h] > v) {
▶                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
▶              a[j] = v;
10         }
11 }
```

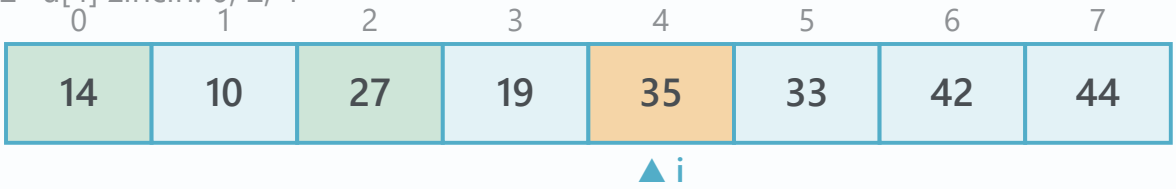
DEĞİŞKENLER

`h = 2` `i = 3` `v = 10` `j = 1`

`a = [14, 10, 27, 19, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 2 · a[4] zinciri: 0, 2, 4

i = 4: v = 35; a[2] ≤ 35, yerinde kaldı.

Adım 9 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

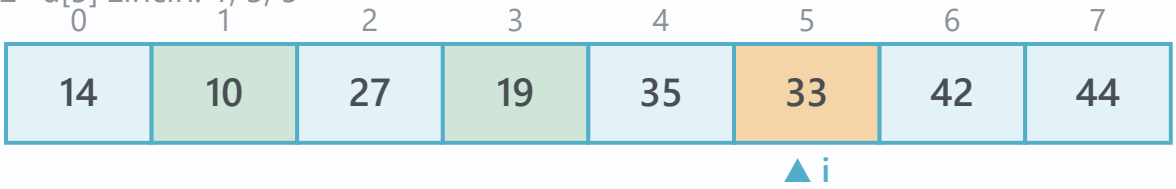
DEĞİŞKENLER

`h = 2` `i = 4` `v = 35` `j = 4`

`a = [14, 10, 27, 19, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 2 · a[5] zinciri: 1, 3, 5

i = 5: v = 33; a[3] ≤ 33, yerinde kaldı.

Adım 10 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

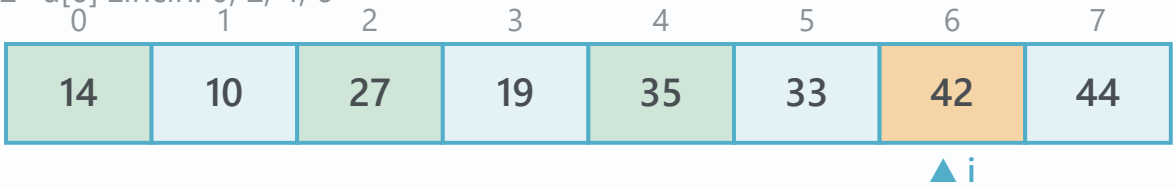
DEĞİŞKENLER

`h = 2` `i = 5` `v = 33` `j = 5`

`a = [14, 10, 27, 19, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 2 · a[6] zinciri: 0, 2, 4, 6

i = 6: v = 42; a[4] ≤ 42, yerinde kaldı.

Adım 11 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

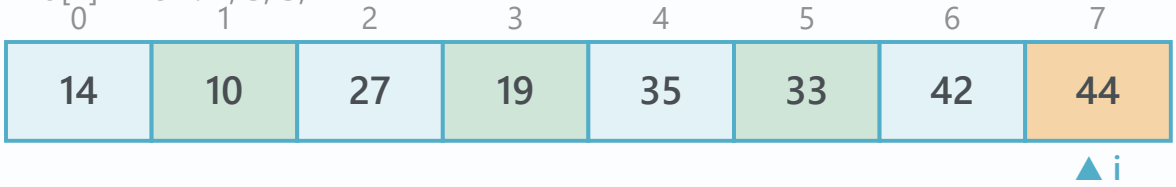
DEĞİŞKENLER

`h = 2` `i = 6` `v = 42` `j = 6`

`a = [14, 10, 27, 19, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 2 · a[7] zinciri: 1, 3, 5, 7

i = 7: v = 44; a[5] ≤ 44, yerinde kaldı.

Adım 12 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`h = 2` `i = 7` `v = 44` `j = 7`

`a = [14, 10, 27, 19, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 1

0	1	2	3	4	5	6	7
14	10	27	19	35	33	42	44

Son tur **h = 1**: sıradan eklemeli sıralama — ama dizi artık neredeyse sıralı.

Adım 13 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
▶      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
5              while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
9              a[j] = v;
10         }
11 }
```

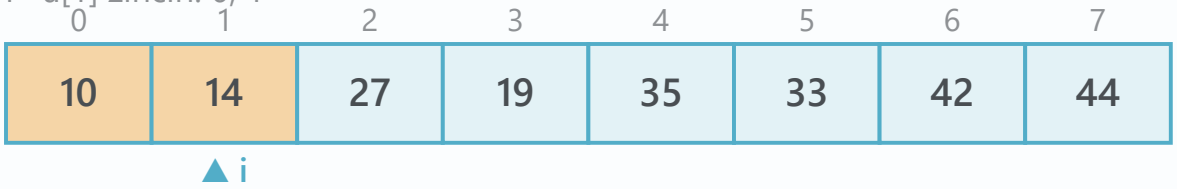
DEĞİŞKENLER

h = 1

a = [14, 10, 27, 19, 35, 33, 42, 44]

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 1 · a[1] zinciri: 0, 1

i = 1: v = 10; 1 kez 1 geri kaydırıldı, a[0] = 10.

Adım 14 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
▶              while (j >= h && a[j - h] > v) {
▶                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
▶              a[j] = v;
10         }
11 }
```

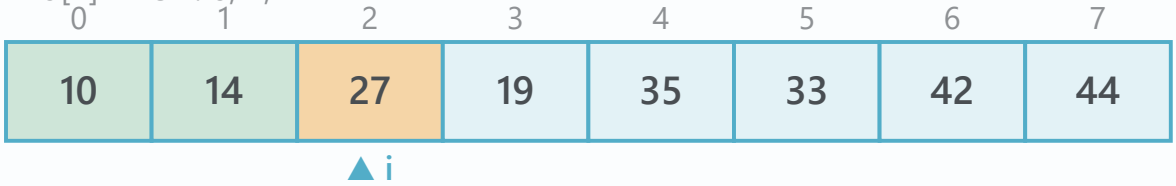
DEĞİŞKENLER

`h = 1` `i = 1` `v = 10` `j = 0`

`a = [10, 14, 27, 19, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 1 · a[2] zinciri: 0, 1, 2

i = 2: v = 27; a[1] ≤ 27, yerinde kaldı.

Adım 15 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

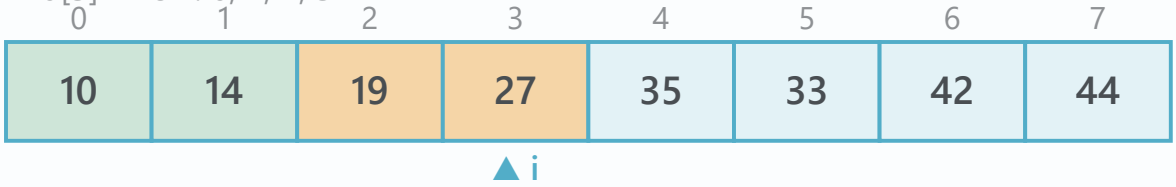
DEĞİŞKENLER

`h = 1` `i = 2` `v = 27` `j = 2`

`a = [10, 14, 27, 19, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 1 · a[3] zinciri: 0, 1, 2, 3

i = 3: v = 19; 1 kez 1 geri kaydırıldı, a[2] = 19.


```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
▶              while (j >= h && a[j - h] > v) {
▶                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
▶              a[j] = v;
10         }
11 }
```

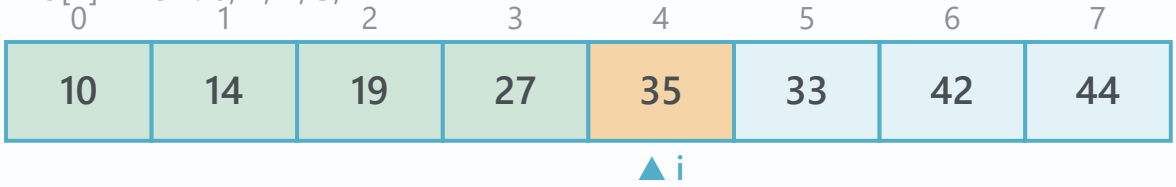
DEĞİŞKENLER

`h = 1` `i = 3` `v = 19` `j = 2`

`a = [10, 14, 19, 27, 35, 33, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 1 · a[4] zinciri: 0, 1, 2, 3, 4

i = 4: v = 35; a[3] ≤ 35, yerinde kaldı.

Adım 17 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

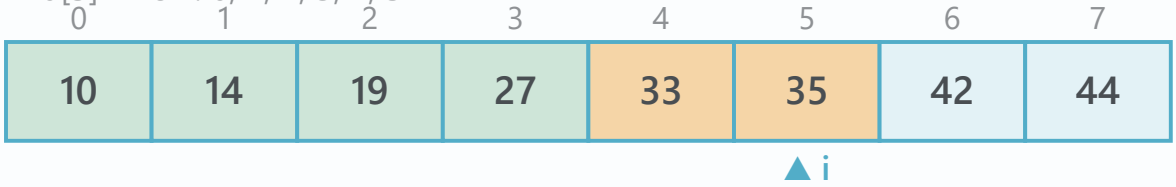
DEĞİŞKENLER

h = 1 | i = 4 | v = 35 | j = 4

a = [10, 14, 19, 27, 35, 33, 42, 44]

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 1 · a[5] zinciri: 0, 1, 2, 3, 4, 5

i = 5: v = 33; 1 kez 1 geri kaydırıldı, a[4] = 33.

Adım 18 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
4              int v = a[i], j = i;
▶              while (j >= h && a[j - h] > v) {
▶                  a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                  j -= h;
8              }
▶              a[j] = v;
10         }
11 }
```

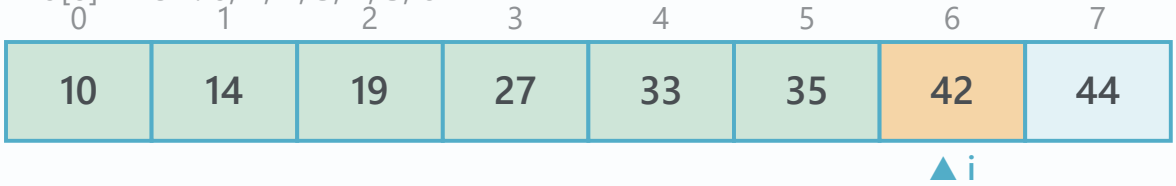
DEĞİŞKENLER

`h = 1` `i = 5` `v = 33` `j = 4`

`a = [10, 14, 19, 27, 33, 35, 42, 44]`

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 1 · a[6] zinciri: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6

i = 6: v = 42; a[5] ≤ 42, yerinde kaldı.

Adım 19 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

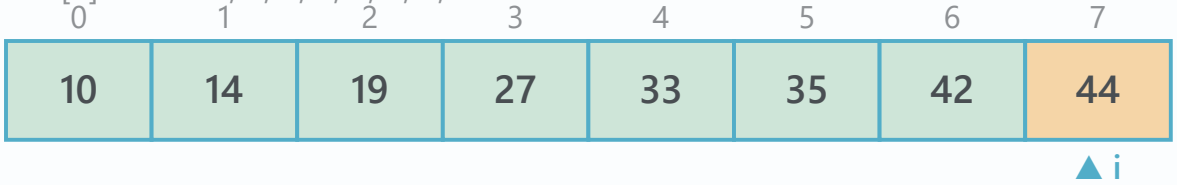
DEĞİŞKENLER

h = 1 | i = 6 | v = 42 | j = 6

a = [10, 14, 19, 27, 33, 35, 42, 44]

Kod İzleme: `shell_sort(a, 8)`

h = 1 · a[7] zinciri: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

i = 7: v = 44; a[6] ≤ 44, yerinde kaldı.

Adım 20 / 20

```
1  void shell_sort(int a[], int n) {
2      for (int h = n / 2; h > 0; h /= 2) // aralık
3          for (int i = h; i < n; i++) {
▶               int v = a[i], j = i;
5               while (j >= h && a[j - h] > v) {
6                   a[j] = a[j - h];    // h geri kaydır
7                   j -= h;
8               }
▶               a[j] = v;
10          }
11 }
```

DEĞİŞKENLER

`h = 1` `i = 7` `v = 44` `j = 7`

`a = [10, 14, 19, 27, 33, 35, 42, 44]`

Shell Sıralama (Shell Sort, 1959)

- Eklemeli sıralamanın zayıflığı: öğe bir seferde yalnız **bir** konum ilerler; ters sıralıda $O(n^2)$.
- Shell: önce **uzak** öğeler (aralık h) sıralanır, h küçültülür; son tur h = 1 ile biter, bu yüzden sonuç **her zaman doğru**.
- Karmaşıklık aralık dizisine bağlıdır: h = n/2, n/4, … (Shell) için en kötü $O(n^2)$; Knuth'un 1, 4, 13, 40, … dizisi için $O(n^{3/2})$.
- Yerinde; ama uzak takaslar yüzünden **kararlı değildir**.

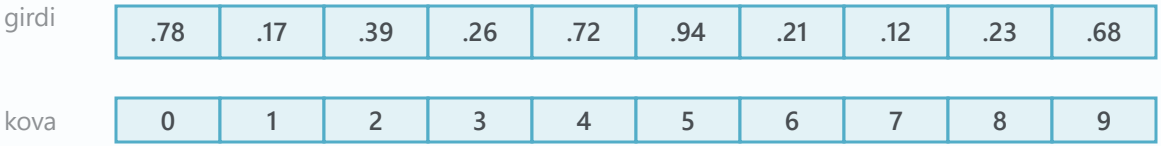
Birlikte kullanım

Veriye ait özellikler biliniyorsa shell sort ve paket (kova) sıralama birlikte kullanılabilir.

Uygulamada

Kısa kod + iyi pratik hız: gömülü sistemlerde ve küçük/orta dizilerde tercih edilir.

Kova Sıralama (Bucket Sort)

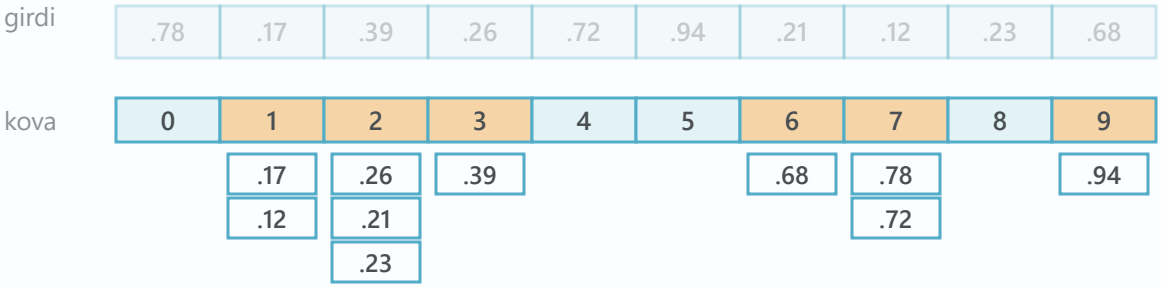

Girdi [0, 1) aralığında 10 sayı; 10 kova, her kova 0,1 genişliğinde.

Adım 1 / 4

Girdi aralıkta **düzgün dağılmışsa** kova başına beklenen öğe sayısı O(1) → ortalama O(n) (CLRS). Tüm öğeler aynı kovaya düşerse en kötü durum, kova içi sıralamanın maliyetidir (eklemeliyle $O(n^2)$). Ek bellek O(n + kova sayısı).

Kova Sıralama (Bucket Sort)

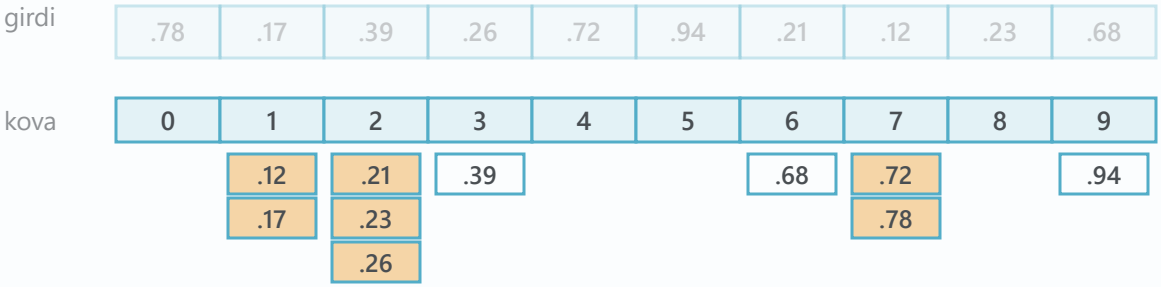

Dağıt: x değeri ⌊10·x⌋ numaralı kovaya eklenir (ör. .78 → 7, .17 → 1). O(n).

Girdi aralıkta **düzgün dağılmışsa** kova başına beklenen öğe sayısı O(1) → ortalama O(n) (CLRS). Tüm öğeler aynı kovaya düşerse en kötü durum, kova içi sıralamanın maliyetidir (eklemeliyle $O(n^2)$). Ek bellek O(n + kova sayısı).

Kova Sıralama (Bucket Sort)

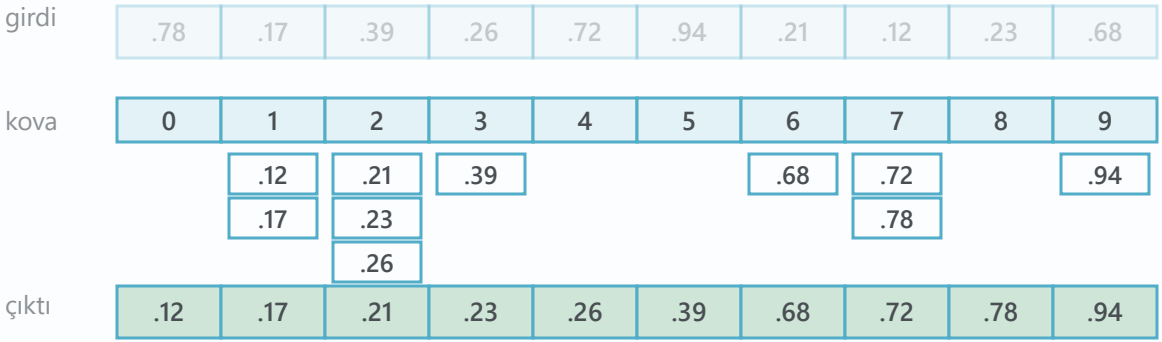

Her kova kendi içinde (eklemeli sıralamayla) sıralanır: kovalar küçük olduğundan ucuz.

Girdi aralıkta **düzgün dağılmışsa** kova başına beklenen öğe sayısı O(1) → ortalama O(n) (CLRS). Tüm öğeler aynı kovaya düşerse en kötü durum, kova içi sıralamanın maliyetidir (eklemeliyle $O(n^2)$). Ek bellek O(n + kova sayısı).

Kova Sıralama (Bucket Sort)

Kovalar sırayla birleştirilir → sıralı çıktı. Düzgün dağılımda ortalama **O(n)**.

Girdi aralıkta **düzgün dağılmışsa** kova başına beklenen öğe sayısı O(1) → ortalama O(n) (CLRS). Tüm öğeler aynı kovaya düşerse en kötü durum, kova içi sıralamanın maliyetidir (eklemeliyle $O(n^2)$). Ek bellek O(n + kova sayısı).

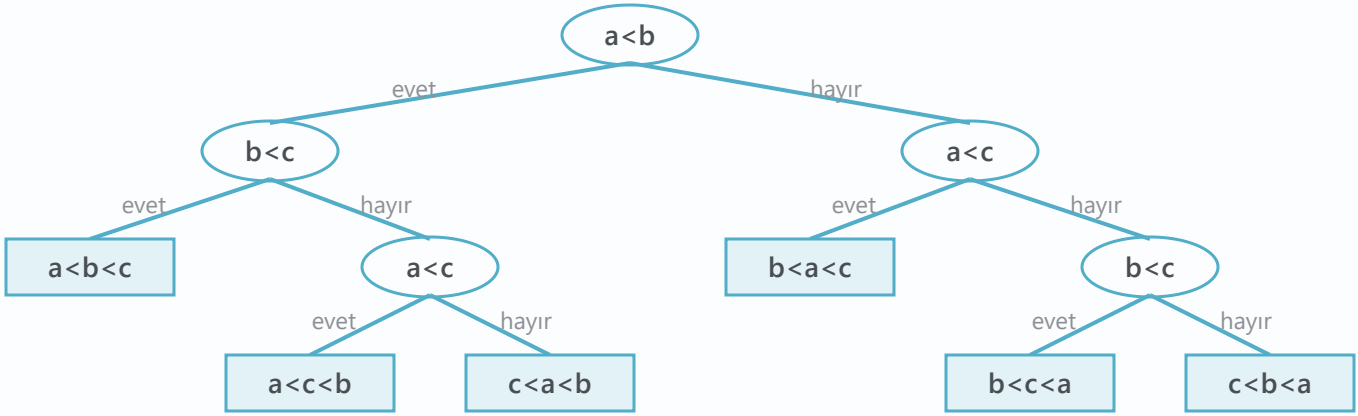
Kova Sıralama: C ile Gerçekleme

```c
typedef struct kdugum { double x; struct kdugum *bag; } kdugum;

int bucket_sort(double a[], int n) {        /* 0 <= a[i] < 1 */
    kdugum **kova = calloc(n, sizeof *kova);
    kdugum *havuz = malloc(n * sizeof *havuz);
    if (!kova || !havuz) { free(kova); free(havuz); return -1; }
    for (int i = 0; i < n; i++) {           /* dağıt + sıralı ekle */
        kdugum **p = &kova[(int)(a[i] * n)];
        while (*p && (*p)->x <= a[i]) p = &(*p)->bag;
        havuz[i].x = a[i]; havuz[i].bag = *p; *p = &havuz[i];
    }
    int k = 0;                              /* kovaları birleştir */
    for (int b = 0; b < n; b++)
        for (kdugum *q = kova[b]; q; q = q->bag) a[k++] = q->x;
    free(kova); free(havuz);
    return 0;
}
```

- n kova; `a[i]` değeri `⌊a[i]·n⌋` numaralı bağlı listeye **sıralı** eklenir (kova içi eklemeli sıralama).
- `≤` sayesinde eşitler sona eklenir → kararlı. Düğümler tek bir `havuz` dizisinden alınır: n ayrı `malloc` yerine iki ayırma, tek `free` çifti.

Optimal Sıralama Zamanı: Karar Ağacı

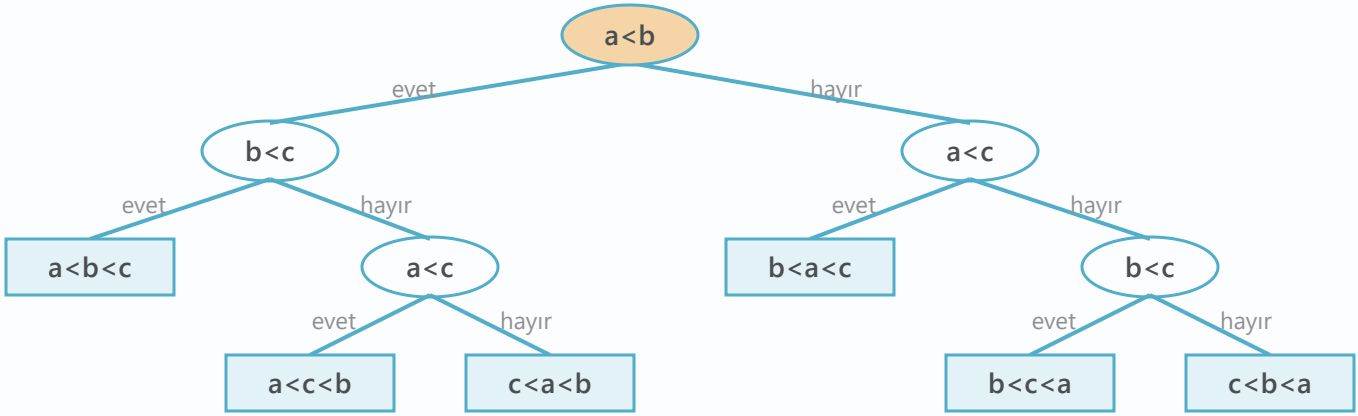

Sınamalar elips, kararlar (sıralamalar) dikdörtgen. n = 3 için yaprak sayısı 3! = 6.

Karşılaştırmalı her sıralama algoritması bir karar ağacıdır: her iç düğüm bir `kucuk()` çağrısı, her yaprak girdinin bir dizilişi. En kötü durumdaki karşılaştırma sayısı = ağacın **yüksekliği**.

Optimal Sıralama Zamanı: Karar Ağacı

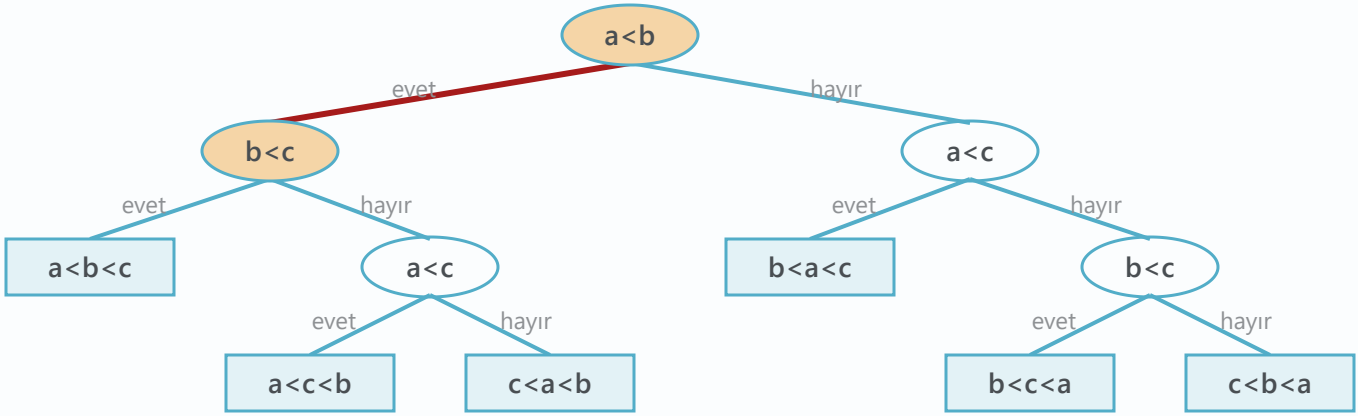

Girdi a = 5, b = 8, c = 2. Kök: a < b? 5 < 8 → **evet**.

Adım 2 / 5

Karşılaştırmalı her sıralama algoritması bir karar ağacıdır: her iç düğüm bir `kucuk()` çağrısı, her yaprak girdinin bir dizilişi. En kötü durumdaki karşılaştırma sayısı = ağacın **yüksekliği**.

Optimal Sıralama Zamanı: Karar Ağacı

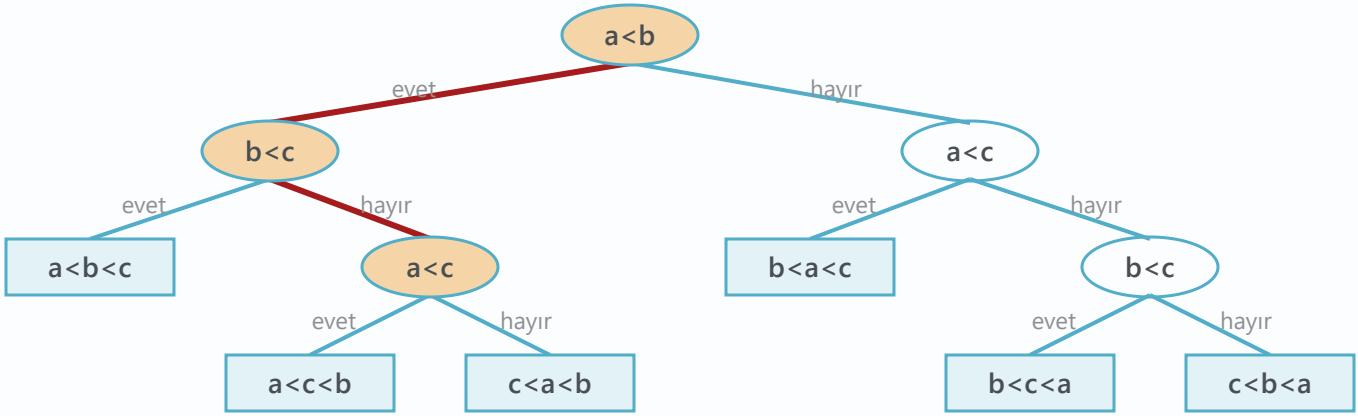

b < c? 8 < 2 → **hayır**: c, b'den önce gelmeli.

Karşılaştırmalı her sıralama algoritması bir karar ağacıdır: her iç düğüm bir `kucuk()` çağrısı, her yaprak girdinin bir dizilişi. En kötü durumdaki karşılaştırma sayısı = ağacın **yüksekliği**.

Optimal Sıralama Zamanı: Karar Ağacı

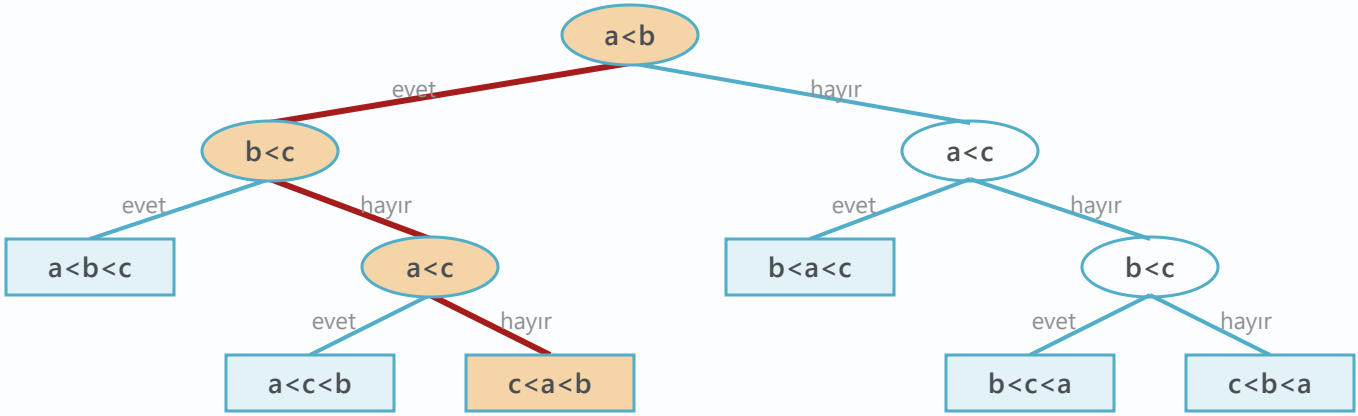

a < c? 5 < 2 → **hayır**.

Karşılaştırmalı her sıralama algoritması bir karar ağacıdır: her iç düğüm bir `kucuk()` çağrısı, her yaprak girdinin bir dizilişi. En kötü durumdaki karşılaştırma sayısı = ağacın **yüksekliği**.

Optimal Sıralama Zamanı: Karar Ağacı

Yaprak **c < a < b** → 2, 5, 8. Bu girdi için 3 karşılaştırma = yolun uzunluğu.

Karşılaştırmalı her sıralama algoritması bir karar ağacıdır: her iç düğüm bir `kucuk()` çağrısı, her yaprak girdinin bir dizilişi. En kötü durumdaki karşılaştırma sayısı = ağacın **yüksekliği**.

Teorem: Karşılaştırmalı Sıralamanın Alt Sınırı

Teorem. n farklı öğeyi sıralayan her karar ağacının derinliği (düzey sayısı) en az $\lceil \log_2(n!) \rceil + 1$'dir; yani en kötü durumda en az $\lceil \mathbf{lg(n!)} \rceil$ **karşılaştırma** gerekir.

- Yaprak sayısı en az n! (her diziliş bir yaprak).
- Yüksekliği h olan ikili ağacın en çok 2^h yaprağı vardır: $2^h \geq n! \Rightarrow h \geq \lg(n!)$.
- Stirling: $\lceil \lg(n!) \rceil = n \lg n - n \lg e + \Theta(\lg n) \approx$ **$n \lg n - 1{,}4427\, n$**.
- Sonuç: karşılaştırmalı sıralama **$\Omega(n \lg n)$**; sayarak/kova/basamak sıralama karşılaştırma yapmadığı için bu sınıra takılmaz.

n	$\lceil \lg n! \rceil$	$n \lg n - 1{,}44n$	$n(n-1)/2$
3	3	0,4	3
5	7	4,4	10
10	22	18,8	45
20	62	57,6	190
100	525	520,1	4950

HOCADAN “Bundan sonra yazacağımız algoritmaları karşılaştırmak için bir mihenk taşı verdik.”

ÖZET

Aynı Girdide Sayım (n = 1000)

algoritma	sıralı: karş. / taşıma	ters: karş. / taşıma	rastgele: karş. / taşıma
Seçimli	499.500 / 999	499.500 / 999	499.500 / 999
Eklemeli	999 / 0	499.500 / 499.500	247.876 / 246.884
Kabarcık (erken dur.)	999 / 0	499.500 / 499.500	499.035 / 246.884
Shell (n/2, n/4, …)	8.006 / 0	11.716 / 4.700	14.760 / 7.254

Değerler Python simülasyonuyla sayıldı (rastgele girdi: tohum 19). Taşıma: seçimlide takas, eklemeli/Shell'de kaydırma, kabarcıkta takas.

Seçimli

Girdiye kör: her durumda 499.500 karşılaştırma, 999 takas.

Eklemeli

Sıralıda 999 karşılaştırma; rastgelede ≈ $n^2/4$; tersinde $n^2/2$.

Shell

Rastgele girdide eklemeliden kat kat az iş: uzak kaydırmalar evrikleri hızla yok eder.

ÖZET

Karmaşıklık Özeti

algoritma	en iyi	ortalama	en kötü	ek bellek	kararlı	yerinde
Seçimli	$n^2/2$	$n^2/2$	$n^2/2$	O(1)	hayır	evet
Eklemeli	O(n)	$\approx n^2/4$	$n^2/2$	O(1)	evet	evet
Kabarcık (erken dur.)	O(n)	$\approx n^2/2$ karş.	$n^2/2$	O(1)	evet	evet
Shell (Knuth h)	O(n lg n)	—	$O(n^{3/2})$	O(1)	hayır	evet
Sayarak	O(n+k)	O(n+k)	O(n+k)	O(n+k)	evet	hayır
Kova (düzgün dağ.)	O(n)	O(n)	$O(n^2)$	O(n)	evet*	hayır

Seçimli/eklemeli/kabarcık satırlarında sayılar karşılaştırma sayısıdır. * Kova içinde kararlı bir sıralama kullanılırsa. Shell ortalaması aralık dizisine bağlı ve kapalı biçimde bilinmiyor. Karşılaştırmalı sıralamada alt sınır $\lceil \lg n! \rceil \approx n \lg n$.

ÖZET

Hangi Durumda Hangisi?

Takas/yazma pahalı

Seçimli: tam n − 1 takas.

Küçük ya da neredeyse sıralı

Eklemeli: kararlı, yerinde, sıralıya yakında O(n); hızlı sıralamanın küçük parçalarında da kullanılır.

Öğretim / sıralılık testi

Kabarcık + erken durma: bir turda sıralı olduğunu anlar; üretimde nadiren.

Küçük tamsayı aralığı

Sayarak: O(n + k), kararlı; k ≫ n ise bellek ve zaman boşa gider.

Orta boy, ek bellek yok

Shell: birkaç satırlık kodla $O(n^2)$'den belirgin hızlı.

[0,1) düzgün dağılım

Kova: ortalama O(n).

ÖZET

Sık Yapılan Hatalar

1. Seçimlide en küçük **değeri** tutmak: takas için **indisi** (`min`) gerekir.
2. Eklemelide `v = a[i]`'yi kaydırmadan önce saklamamak: ilk kaydırma a[i]'yi ezer.
3. `j ≥ 0` yazmak: alt dizi a[L..R] ise sınır `j ≥ L`.
4. `if (kucuk(A, B)) SWAP(A, B)` kalıbında yönü karıştırmak: A < B ise takas edilir.
5. Sayarakta k'yı unutmak: negatif ya da k'dan büyük değer `c[]` dışına yazar.
6. Sayarakta L4'ü soldan sağa yazmak: sıralar ama **kararlılık** bozulur.

ÖZET

Alıştırmalar

1. [5, 1, 4, 2, 8] için seçimli sıralamada her tur sonundaki diziyi yazın. Kaç takas yapıldı?
2. Eklemeli sıralama [1, 2, 3, …, n] ve [n, …, 2, 1] için kaç karşılaştırma yapar?
3. `bubble2` [1, 2, 3, 5, 4] girdisinde kaç tur çalışır?
4. a = [2, 5, 3, 0, 2, 3, 0, 3], k = 5 için counting sort'un L3 sonrası c dizisini yazın.
5. 3 öğe için karar ağacının en az yüksekliği nedir? 4 öğe için?
6. Seçimli sıralamanın kararsız olduğunu gösteren en küçük örneği bulun.

▶ **Cevapları göster**

ÖZET

Bölüm Özeti

Üç $O(n^2)$ algoritma

Aynı sınıfta ama farklı karakter: seçimli az takas, eklemeli sıralıya yakında hızlı, kabarcık erken durabilir.

Ortalama durum

Tüm n! dizilişin beklenen değeri: eklemeli $\approx n^2/4$ karşılaştırma. En iyi ile en kötünün ortalaması değildir!

Karşılaştırmasız

Sayarak O(n+k) ve kova ortalama O(n): veri hakkında bilgi (aralık, dağılım) hız kazandırır.

Kavramlar

Kararlılık (eşitlerin sırası) ve yerindelik (ek bellek) algoritma seçiminde belirleyicidir.

Shell

Aralıklı eklemeli sıralama; son tur h = 1 doğruluğu garanti eder.

Alt sınır

Karşılaştırmalı sıralama $\lceil \lg n! \rceil \approx n \lg n$ karşılaştırmanın altına inemez → ileri sıralama algoritmalarının mihenk taşı.

ÖZET

Kaynaklar ve Devam

- E. Horowitz, S. Sahni, S. Anderson-Freed, *Fundamentals of Data Structures in C*, 2. bs., Bölüm 7 (Sorting).
- R. Sedgewick, *Algorithms in C*, Kısım 1–4, Bölüm 6 (Elementary Sorting Methods): makro yaklaşımı, shell sort.
- T. H. Cormen vd., *Introduction to Algorithms* (CLRS), Bölüm 2 (insertion), 8 (alt sınır, counting, bucket).

← Bölüm 18: En Kısa Yol ve Aktivite Ağları | Ders sayfası | Bölüm 20: İleri Sıralama Algoritmaları →

Son

Bölüm 19: Temel Sıralama Algoritmaları

Sonraki bölüm: Bölüm 20: İleri Sıralama Algoritmaları · Ders sayfası